

Partidul Național Liberal

A DOUA MODERNIZARE A ROMÂNIEI

***Strategia liberală post-aderare
a României la Uniunea Europeană***

CUPRINS

Preambul. A doua modernizare a României	3
I. Realizările guvernării 2005-2006	4
II. Orizontul de timp pentru realizarea celei de-a doua modernizări a României	8
III. Obiectivele Strategiei Post-Aderare a României la Uniunea Europeană	9
III. 1. Aprofundarea la nivel național a procesului de integrare europeană	9
III.1.1. Continuarea reformelor în justiție și lupta împotriva corupției	
III.1.2. Întărirea capacității instituționale a administrației publice centrale și locale	
III.1.3. Convergența și racordarea la politicile comunitare	
III.1.4. Intensificarea comunicării pe temele europene cu impact asupra societății românești	
III. 2. Sustenabilitatea politicilor publice	14
III.2.1. O nouă strategie fiscal-bugetară	
III.2.2. Îmbunătățirea climatului de afaceri	
III.2.3. Asigurarea unei rate înalte a absorbției fondurilor comunitare	
III.2.4. Sustenabilitatea financiară a sistemelor de asigurări	
III. 3. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii	22
III.3.1. Modernizarea infrastructurii fizice	
III.3.1.1. Infrastructura energetică	
III.3.1.2. Infrastructura de transport	
III.3.1.3. Infrastructura comunicațiilor și tehnologia informației	
III.3.1.4. Infrastructura de mediu	
III.3.1.5. Modernizarea infrastructurii de sănătate	
III.3.2. Dezvoltarea resursei umane	
III.3.3. Consolidarea piețelor financiare	
III. 4. Dezvoltarea satului românesc	34
III.4.1. Îndeplinirea angajamentelor privind politica agricolă comunitară	
III.4.2. Creșterea investițiilor în agricultură	
III.4.3. Dezvoltarea rurală	
III. 5. Definirea strategică a rolului și poziției României în cadrul UE	38
III.5.1. Obiectivele strategice ale politicii externe a României, în etapa post-aderare	
III.5.2. Definirea strategică a rolului și poziției României în cadrul UE	
III.5.3. Participarea activă și eficientă la elaborarea și implementarea politicilor UE	
III. 6. Creșterea competitivității societății românești în context european	46
ANEXE	48

Preambul. A doua modernizare a României

Partidul Național Liberal a constituit forța politică ce a călăuzit întâia modernizare a României. Acest proces a început odată cu câștigarea independenței de stat a țării noastre, în 1877, s-a desfășurat pe parcursul a peste șase decenii, și a fost curmat brusc, în anul 1938, odată cu instituirea șirului de dictaturi care aveau să dureze peste o jumătate de secol. Esența primului proces de modernizare a României l-a constituit crearea instituțiilor democratice ale statului român, întemeierea sistemelor moderne de educație, sănătate, cultură, siguranță națională, asistență socială etc., precum și transformarea structurilor regionale în structuri naționale, ca urmare a înlăptuirii României Mari.

Așa cum Partidul Național Liberal a realizat cea dintâi modernizare a României, iată că **Partidul Național Liberal își asumă acum misiunea celei de-a doua modernizări.** Ca și cel dintâi proces de modernizare și acesta constituie un uriaș efort de democratizare și liberalizare a țării, pe fundalul cultural al emancipării mentalităților. Conținutul acestei noi etape de modernizare este dat, în principal, de îndeplinirea criteriilor de convergență cu modelul european de dezvoltare, în condițiile păstrării și promovării identității naționale. La capătul celei de-a doua modernizări, România va deveni un stat cu profil european și își va căpăta locul pe care îl merită, pe drept, între statele lumii.

I. Realizările guvernării 2005-2006

Guvernul Tăriceanu a reușit în primii doi ani de guvernare să demonstreze că este cel mai performant Guvern de după 1990 și primul care poate să afirme că are capacitatea să îndeplinească Programul de guvernare pe care și l-a asumat. Datele economice demonstrează că viziunea liberală asupra modernizării și a dezvoltării europene a României este cea corectă.

Efectele benefice ale cotei unice de impozitare – Evoluția PIB – Politicile active pe piața forței de muncă, politicile salariale și pensiile

Cota unică de impozitare de 16%, și-a demonstrat eficiența generând așa cum a fost prognozat **reducerea evaziunii fiscale**, scoaterea la suprafață a locurilor de muncă care erau la „gri” sau la „negru”. Urmarea acestei măsuri autentic liberale a fost **creșterea încasărilor din contribuții sociale a fost de peste 5.000 milioane RON, în 2005 față de 2004**. În condițiile reducerii impozitului pe venit de la o medie de 24% la o cotă unică de 16%, veniturile bugetare provenite din acest impozit se vor dubla în perioada 2004-2008.

Tot ca efect principal al politicii impozitului unic **în anul 2005 s-a înregistrat cea mai mare creștere a populației salariate de după 2000**, fiind oficializate peste 230.000 de locuri de muncă salarială, pentru care anterior nu se încasa nici o contribuție la bugetul de stat.

Măsurile luate de executiv încă de la investirea sa au permis **creșterea veniturilor bugetului general consolidat în anul 2005, care au înregistrat o creștere nominală de 23%, respectiv de 13% în termeni reali, față de anul 2004, reprezentând peste 3,6 miliarde euro. Veniturile bugetului de stat pe anul 2007 sunt estimate la un nivel de 38 miliarde de euro față de numai 18 miliarde euro în anul 2004!**

Totodată fluxul net de investiții străine a atins valoarea de 5,2 miliarde Euro în 2005, și de 3,2 miliarde Euro în primele 6 luni din 2006, fiind estimat un total de 8,4 miliarde Euro la sfârșitul anului 2006. În acest fel investițiile străine în perioada 2005-2006 depășesc totalul investițiilor străine pe întreaga perioadă 1991 + 2004.

Prin Programul de Guvernare s-a urmărit **creșterea generală a standardului de viață al populației și stimularea câștigurilor obținute prin muncă prin facilitarea ocupării și promovarea politicilor inclusive**, având ca scop creșterea numărului de locuri de muncă oferite tinerilor, sprijin pentru angajarea în munca a persoanelor peste 45 de ani, crearea de locuri de munca în mediul rural prin dezvoltarea industriilor și serviciilor, creșterea productivității muncii prin salarii corecte pentru muncă eficientă.

Politicile Guvernului adresate pieței muncii s-au concretizat în **încadrarea în muncă a peste 507 mii persoane în anul 2005**, ceea ce a însemnat pentru aceștia venituri suplimentare importante conducând la o creștere substanțială a nivelului de trai al acestora. Sugestiv pentru politica activă a Guvernului, orientată pentru creșterea

nivelului de trai **prin stimularea muncii și nu prin asistare socială**, este faptul că programul de ocupare pe 2005 avea în vedere să se găsească locuri de muncă pentru 370 mii persoane. Deci, programul a fost depășit cu 37%. De asemenea trebuie evidențiat că peste 208 mii persoane (circa 41%) din totalul celor încadrate în muncă au provenit din mediul rural.

Față de anul 2004, **salariul de bază minim garantat a crescut constant, înregistrându-se creșteri de 10,7% în 2005, 17,9% în 2006**. Pentru 2007 și 2008 se prognozează o creștere de 35,7%, respectiv 60,7%, ajungându-se la 450 RON în 2008. De la 1.01.2006 **valoarea punctului de pensie s-a majorat** de la 295,56 RON la 323,10 RON (**creșterea acoperă 100% rata inflației**).

Punctajul mediu al pensiilor agricultorilor s-a majorat începând cu septembrie 2005 cu 10%, numărul de beneficiari fiind de 1,6 mil. pensionari. **Au fost recalculate în 2005 pensiile unui număr de 3.557.474 persoane**, din care 1.614.405 persoane au obținut un punctaj mai mare decât cel aflat în plată.

Reforma liberală în agricultură

Programul "Fermierul", inițiativă exclusiv liberală, sprijină pentru prima oară în România gospodăriile țărănești să devină microferme. **S-au depus proiecte pentru toate cele 450 milioane RON alocate în 2006**.

Cea mai susținută creștere în privința absorbției fondurilor SAPARD a avut loc pe cele mai importante măsuri private, și anume cele care se adresează întreprinzătorilor privați din domeniu: unități de procesare agro-alimentară, investiții în ferme agricole și diversificarea activităților economice în mediul rural. Numărul de proiecte depuse până pe 25 iulie 2006 a fost de 5.301, în valoare totală de 1,67 miliarde euro, din acestea 1.334 proiecte au fost depuse timp de 30 de luni, din perioada 2002-2004. Valoarea acestora este de doar 573 milioane euro. În timpul administrării liberale a agriculturii au fost depuse 3.967 de proiecte în numai 19 luni, din perioada 2005-2006, iar valoarea acestora este de 1,09 miliarde euro.

Valoarea medie a proiectelor depuse a fost de 21 milioane euro pe lună în perioada 2002-2004 și de 56 milioane euro în perioada 2005-2006. Există pe de altă parte deja depuse cereri de finanțare care acoperă peste 1,4 miliarde euro din banii SAPARD, adică aproape întreaga sumă alocată României prin acest program pe perioada 2000 – 2006. **Din acești bani, aproximativ 60% au fost angajați în ultimele 18 luni**, cu un ritm mediu lunar de contractare de peste două ori mai mare decât în perioada guvernării anterioare a PSD.

Renta Viageră Agricolă este un alt proiect liberal al Guvernului României, prin care vânzarea sau arendarea pământului este încurajată prin acordarea unui supliment de către stat, pe lângă prețul de vânzare sau valoarea arendei. Statul dă 50 euro/ an/ ha, respectiv 100 euro/ an/ ha persoanelor de peste 62 de ani care au între 1 și 10 hectare de teren agricol și îl vând, respectiv îl arendează. Aceștia se adaugă la prețul vânzării sau la valoarea arendei. **Peste 16.000 de oameni au depus deja dosare pentru RVA, iar până la sfârșitul anului numărul lor se va dubla.**

Legea 247/ 2005 a însemnat finalizarea retrocedărilor terenurilor agricole și forestiere în România. După aproape 17 ani de la Revoluție, **România a reușit să rezolve definitiv, prin Pachetul Legilor Proprietății, problema proprietăților funciare confiscate în perioada comunistă. La 1 august 2006, se retrocedaseră efectiv 200.000 hectare de terenuri agricole și 410.000 hectare de păduri.** Circa 175.000 de persoane au fost puse în posesia terenurilor agricole și pădurilor pe care ei, părinții sau bunicii lor le-au avut înainte.

Reforma radicală a sistemului educațional și a cercetării

În urma rectificării bugetare s-a operat deja o nouă suplimentare pentru educație, ajungându-se, astfel, la o **alocație bugetară în 2006 situată la 4,5% din PIB, față de 3% din PIB în 2004.**

Guvernul va investi în educație în anul 2006 cât s-a investit în acest domeniu din 1990 până în anul 2005. Situația s-a schimbat atât de mult încât, dacă acum câțiva ani nu erau bani pentru a se reabilita școlile, acum este necesar un efort organizatoric deosebit pentru punerea în operă a proiectelor investiționale.

Guvernul a alocat 100 milioane euro pentru 203 cămine studentești și 427 unități de învățământ preuniversitar. În curând vor fi alocate alte 400 milioane euro pentru care există deja planificare pe proiecte și necesități în sistemul de învățământ. În primele 18 luni de guvernare **s-a finalizat construcția la 183 unități școlare și trei cămine studentești și sunt în execuție alte 200 unități școlare și 7 cămine.**

Semnificativ pentru preocuparea Guvernului de a reface poziția profesorilor în societate, inclusiv din punct de vedere al nivelului salariilor, este faptul că **în perioada ianuarie-august 2006 câștigul salarial mediu brut din învățământ a ajuns să fie cu 15% peste cel mediu înregistrat pentru întreaga economie.** În decembrie 2004 câștigul salarial brut din învățământ era practic la nivelul celui mediu din economie. **În primii doi ani de guvernare, creșterile salariale acordate în învățământ au fost de 27% în 2005 și 11,83% în 2006,** ceea ce pe total înseamnă o majorare de 42%. Prin introducerea cotei unice, veniturile salariale nete ale profesorilor au crescut însă mai mult.

În termeni echivalenți, **câștigul salarial net a ajuns în învățământ la 265 euro (media pe perioada ianuarie-august 2006), față de numai 178 euro în decembrie 2004,** ceea ce înseamnă că veniturile salariale primite efectiv de profesori sunt în acest moment, cu 49% mai mari ca în decembrie 2004.

Fondurile de la bugetul de stat pentru cercetare sunt aproape duble față de 2004, ele situându-se la 0,37% din PIB. Pentru 2007 este prevăzut un nivel al cheltuielilor bugetare pentru activitățile de cercetare-dezvoltare de 0,5% din PIB. Pentru **Programul de Cercetare de Excelență,** destinat pregătirii participării țării noastre la viitorul Program Cadru de Cercetare al Uniunii Europene, **s-au alocat 481 mil. RON pentru 2006,** respectiv de trei ori mai mult decât în 2005.

Dezvoltarea infrastructurii pentru prevenția catastrofelor naturale și politicile de mediu

În 2005 și 2006 executivul s-a confruntat cu un val de inundații catastrofale și cu probleme serioase de infrastructură, datorită inconștienței guvernelor anterioare în gestionare infrastructurii de protecție față de astfel de calamități. Au fost astfel alocate, în 2006, circa 626,7 milioane RON pentru investiții în infrastructura de apărare împotriva inundațiilor, față de numai 221,9 milioane **RON**, alocate în 2004, iar pe baza Memorandum-ului cu UE vor fi primiți 615 milioane EURO în același scop. Pentru refacerea **infrastructurii afectate de inundațiile din 2005-2006 s-au alocat cca. 133 milioane RON din surse variate:** (Fondul de Intervenție la dispoziția Guvernului – 74,2 milioane RON, credite externe cofinanțate – 30,8 milioane RON, Fondul pentru mediu - 28 milioane RON).

Politicile liberale în domeniul sănătății – prima reformă sănătoasă în domeniu

Guvernul Tăriceanu, în concordanță cu prevederile Programului de guvernare, a asigurat încă din primul an de guvernare, **o creștere semnificativă a cheltuielilor publice pentru sănătate.**

În termeni echivalenți, aceste cheltuieli s-au majorat, de la 2 miliarde euro în 2004 la peste 3 miliarde euro în 2005. Ponderea în PIB a cheltuielilor publice pentru sănătate a crescut **de la 3,37%% în 2004 la 3,64% în 2006, fiind prevăzută pentru 2007 o majorare a acestora, pentru prima oară fiind alocat acestui domeniu peste 4% din PIB.**

În același timp, Guvernul a asigurat o mai bună utilizare a fondurilor, majorând alocările pentru medicamente, caz în care fondurile s-au dublat, concomitent cu scăderea semnificativă a prețului acestora prin mecanisme instituționale. Guvernul și-a onorat promisiunea asumată prin programul de guvernare și a achitat integral datoriile sistemului sanitar, **alocând în 2005 peste 1 miliard RON. Pentru medicamentele cu și fără contribuție socială au fost alocate de la buget 860 milioane RON, ceea ce reprezintă mai mult decât dublu față de anul 2004.**

Rezultatele pozitive ale Guvernării Tăriceanu au fost consfințite prin evaluările oferite de către Comisia Europeană, prin Raportul de țară din 26 septembrie 2006, prin concluziile delegației FMI din toamna acestui an precum și prin îmbunătățirea calificativului de țară acordat de cele mai prestigioase agenții de rating. Încununarea acestor realizări o constituie respectarea calendarului privind data aderării României la Uniunea Europeană pentru 1 ianuarie 2007.

II. Orizontul de timp pentru realizarea celei de-a doua modernizări a României

Îndeplinirea obiectivelor Strategiei post-aderare presupune o voință politică fermă, precum și o capacitate managerială performantă. În același timp însă, depășirea unor vulnerabilități ale economiei românești, cum ar fi cele privind agricultura, consolidarea bugetului asigurărilor sociale precum și sporirea competitivității industriei românești presupun depășirea unor deficiențe structurale care necesită perioade mai lungi de timp, produc mutații sociale ample și reconfigurări la nivelul compoziției produsului intern brut. Astfel încât dobândirea profilului de țară europeană, convergentă cu nivelele de performanță ale Uniunii Europene obligă la un efort strategic care se întinde până la orizontul anului 2020.

Prima etapă a acestui proces amplu de modernizare o constituie perioada 2007 - 2013. Această perioadă coincide cu viitorul program bugetar al Uniunii Europene și ar trebui încheiată prin trecerea la euro. Este perioada în care România trebuie să facă progrese majore în ce privește calitatea mediului economic și sustenabilitatea politicilor publice. Îmbunătățirea capacității instituționale trebuie să permită absorbția într-un grad ridicat a fondurilor comunitare. Păstrând în această perioadă un ritm ridicat de creștere economică, cu o medie de circa 6% din PIB, România își va ridica standardele de dezvoltare economică. Cu un salariu mediu net de cel puțin 500 euro în anul 2013, ceea ce înseamnă sporiri corespunzătoare la nivelul salariului mediu pe economie și al pensiilor, decalajele în ce privește nivelul de trai se vor reduce. Trecerea la moneda europeană va consfinți îndeplinirea de către țara noastră a criteriilor de convergență nominală cerute de Tratatul de la Maastricht.

Cea de-a doua perioadă, 2013 – 2020, va accelera procesele de modernizare și care vor duce către orizontul anului 2020 la existența unei economii performante, competitive. Construcția instituțională a fondurilor de pensii administrate privat, construcții similare în domeniul asigurărilor de sănătate, al asigurărilor de viață și al creditului ipotecar vor conferi economiei românești o forță investițională suplimentară considerabilă. După încheierea perioadei pe care o numim cea de-a doua modernizare a României, societatea românească va fi cea a unei democrații consolidate, cu o economie stabilă și cu un nivel mediu al veniturilor salariale lunare apropiate de nivelul de 1000 de euro. Consolidarea pilonului II și III al sistemului de pensii va permite ca, în momentul în care ambele vor fi simultan operaționale dimpreună cu sistemul actual, pensia medie să urce până la nivelul a 60-80% din veniturile salariale.

III. Obiectivele Strategiei Post-Aderare a României la Uniunea Europeană

La baza strategiei post-aderare stă un principiu fundamental: interesele României sunt convergente cu cele ale Uniunii Europene, iar promovarea intereselor Uniunii Europene ca entitate, răspunde, în egală măsură, intereselor României. În acest sens, obiectivul strategic al României îl reprezintă convergența cu statele membre ale Uniunii Europene, atât în ce privește aspectele de natură macroeconomică, dar și în ce privește convergența reală, bunăstarea individuală și a societății, în general.

Partidul Național își stabilește drept obiectiv, la capătul aplicării Strategiei Post-Aderare, ca România să fie un stat cu un standard ridicat de dezvoltare și un partener credibil în spațiul european.

III. 1. Aprofundarea la nivel național a procesului de integrare europeană

Obiectivul convergenței cu Uniunea Europeană impune aplicarea cât mai rapidă a acquis-ului comunitar, iar România trebuie să se afle între primele state membre care să aplice noile reglementări comunitare. În plus, România va trebui să își îndeplinească obiectivele asumate prin Tratatul de aderare: aplicarea integrală a acquis-ului comunitar după finalizarea perioadelor de tranziție, aderarea la Spațiul Schengen până în 2009, aderarea la zona Euro, cel mai probabil în anul 2013.

Implementarea cu succes a modelului de dezvoltare post-aderare este condiționată, pe de o parte, de continuarea reformelor în domenii esențiale precum justiția, administrația și afacerile interne și, pe de altă parte, de acomodarea cu politicile comunitare și comunicarea și informarea publicului cu privire la valorile europene, la beneficiile și costurile integrării pentru societatea românească.

III.1.1. Continuarea reformelor în justiție și lupta împotriva corupției

Reforma sistemului judiciar reprezintă în continuare un domeniu prioritar, aceasta presupunând un proces complex și îndelungat de restructurare instituțională, reformare a mentalităților, precum și eforturile financiare care trebuie asumate. Garantarea independenței justiției trebuie dublată de asigurarea calității și eficienței actului de justiție, precum și de sporirea responsabilizării sistemului judiciar.

Îmbunătățirea calității actului de justiție presupune abordarea mai multor componente ale procesului de reformă care vizează realizarea unui cadru legislativ coerent și concordant cu noile realități sociale și economice în principal prin finalizarea reformei Codurilor (penal, civil, procedură penală, procedură civilă), unificarea

jurisprudenței având ca scop asigurarea accesului tuturor judecătorilor și procurărilor la legislație și jurisprudență în timp util, precum și pregătirea specializată a judecătorilor și procurorilor, avându-se în vedere diversificarea domeniilor de drept precum și activitatea pe care o vor derula judecătoria și procurării de la data aderării la Uniunea Europeană.

Sporirea eficienței și responsabilizării sistemului judiciar presupune îmbunătățirea managementului instanțelor, anume o eficiență sporită a activității instanțelor și, astfel, sporirea credibilității acestora față de justițiabili, îmbunătățirea politicii de resurse umane pe termen lung, raționalizarea/reorganizarea instanțelor, reformarea sistemului Ministerului Public prin îmbunătățirea managementului parchetelor, la nivelul resurselor umane și financiare, continuarea procesului de informatizare a sistemului judiciar și îmbunătățirea infrastructurii instanțelor și parchetelor.

Asigurarea transparenței actului de justiție și garantarea accesului liber la justiție înseamnă îndeplinirea rolului de serviciu public pe care trebuie să-l îndeplinească actul de justiție precum și stabilirea unui nou tip de relație între justiție și justițiabil. Toate acestea presupun sporirea transparenței și îmbunătățirea comunicării dintre judecători/procurori și justițiabili/presă.

Lupta împotriva corupției rămâne în continuare cel mai important obiectiv al politicilor românești în domeniul justiției. Direcțiile de acțiune vizează reforma administrației publice și sporirea eficienței procesului penal în cazuri de corupție. În același timp, măsurile vor avea în vedere cu predilecție acțiunile de natură preventivă, fără a diminua fermitatea celor de natură punitivă.

Reforma administrației publice presupune identificarea zonelor cu vulnerabilitate la corupție și adoptarea de măsuri care să reducă aceste vulnerabilități, mai ales acolo unde sectorul public interacționează cu sectorul privat, creșterea transparenței instituțiilor publice precum și creșterea nivelului de integritate și rezistență la corupție a administrației publice. Acestea nu se pot realiza doar prin afișarea unor perceptive morale, ci prin dezvoltarea instituțională a agențiilor și instituțiilor care acționează în domenii sensibile - conflictele de interese, declarațiile de avere, incompatibilitățile, achizițiile publice și finanțarea partidelor politice - precum și îmbunătățirea legislației în aceste domenii și a mecanismelor de aplicare.

Sporirea eficienței procesului penal în cazurile de corupție cuprinde activitățile de combatere a corupției propriu-zise, precum și completarea cadrului instituțional care să permită o activitate de combatere eficientă. Direcțiile de acțiune în această privință sunt implementarea legislației penale nou adoptate, creșterea eficienței Departamentului Național Anticorupție precum și crearea unui sistem de coordonare, monitorizare și cooperare internațională.

III.1.2. Întărirea capacității instituționale a administrației publice centrale și locale

Întărirea capacității instituționale a administrației publice din România va continua urmărind trei direcții prioritare: reformarea resursei umane, continuarea procesului de descentralizare precum și modernizarea administrației prin promovarea unor instrumente, mecanisme și proceduri moderne. Scopul urmărit este acela de a crește calitatea serviciilor publice și eficiența actului administrativ.

Procesul descentralizării va continua prudent, acesta fiind strâns legat de eficiența cheltuielilor publice care depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale de a formula și pune în practică politicile publice în condițiile unui buget echilibrat. Se va pune un accent deosebit în creșterea capacității de interacționare a administrației centrale și locale în relația cu cetățenii și companiile specializate în dezvoltarea serviciilor publice. În contextul descentralizării, se va accentua autonomia financiară la nivel local în ceea ce privește creșterea procentului de îndatorare (la 30% din veniturile nete) dar și responsabilitatea pentru elaborarea unor bugete planificate multianual și pe programe ceea ce va asigura transparența cheltuielilor. În plus, începând cu anul 2008 se vor introduce reglementări privind situațiile de criză financiară și insolvență a autorităților publice locale. **Creșterea cotei alocate din impozitul pe venit rămas la dispoziția administrației locale până la 82% constituie un suport financiar important pentru eforturile de descentralizare.**

Calitatea serviciilor publice se va îmbunătăți, odată cu procesul descentralizării, prin definirea pe trei nivele a competențelor administrației publice: competențe exclusive privind serviciile de interes economic general, competențe partajate privind unele servicii de interes public general și competențe delegate privind unele servicii cu caracter social. Eficiența serviciilor publice va fi asigurată de aplicarea cerințelor de competitivitate pe care trebuie să le îndeplinească investițiile precum și condițiile pentru asigurarea auto-finanțării acestora la nivel local. În cazul serviciilor comunitare se vor introduce standarde privind calitatea furnizării acestor servicii de către autoritățile administrației publice locale.

Eficiența și eficacitatea administrației publice impune continuarea reformelor care privesc modernizarea structurilor decizionale în scopul îmbunătățirii procesului de formulare și implementare a politicilor publice. În ceea ce privește funcția publică etapa actuală se caracterizează prin consolidarea corpului funcționarilor publici. Reforma administrației publice locale a fost continuată prin reglementările privind descentralizarea. În prezent, cea mai mare provocare rămâne aceea de introducere a procedurilor în vederea formulării politicilor publice – în special pentru nivelul local. În acest sens în instituțiile centrale vor fi instituite criterii de competitivitate cu scopul reducerii poverii pe care administrația o induce prin supra-reglementare.

Procesul post-aderare va trebui gestionat cu maximă responsabilitate în contextul delegării de competențe către instituțiile europene. Din acest motiv, **la scurt timp după momentul aderării va fi necesară o restructurare funcțională la nivelul guvernului.**

În urma experienței căpătate în calitate de observator în cadrul instituțiilor europene, guvernul va trebui să redefinească atribuții și procese specifice perioadei post-aderare. Calitatea de membru va impune o mai bună fundamentare și coordonare a pozițiilor României în cadrul Comisiei Europene și Consiliului European. La nivel local, în contextul autonomiei, vor apărea responsabilități noi legate de obligația de preluare directă a unor reglementări emise la nivel european.

La orizontul de timp al anului 2020 administrația românească va trebui să funcționeze pe criterii eficiență și competitivitate. Se vor elimina diferențele dintre mediul urban și cel rural în ceea ce privește accesul la servicii publice, va avea loc o reală creștere a calității serviciilor publice care vor deveni compatibile cu cele similare din Uniunea Europeană accentuându-se pe crearea unui mediu favorabil pentru activitatea economică.

III.1.3. Convergența și racordarea la politicile comunitare

Una dintre temele prioritare ale aprofundării procesului de integrare o constituie compatibilizarea economiei românești cu cerințele Uniunii Europene. În acest context, determinantă este respectarea de către țara noastră a cerințelor de convergență nominală, așa cum au fost stabilite potrivit Tratatului de la Maastricht. În această privință România respectă trei din cele cinci criterii de convergență, anume deficitul bugetar ca pondere în PIB (care trebuie să fie sub 3%), nivelul datoriei publice (care trebuie să fie sub 60% din PIB iar nivelul actual pentru România este de 15,2%) precum și evoluția cursului de schimb care trebuie să aibă o variație de +/- 15%, această variație fiind, în ultimii doi ani pentru România de +11,4/-8,0. Celelalte două criterii pe care România nu le respectă încă sunt cel legat de rata inflației care trebuie, în prezent, să fie de maxim 2,6% (7,2% în anul 2005 și ratele dobânzii pe termen lung (care trebuie să fie de maximum 5,9% și care în țara noastră au fost în 2005 de 7,5, pentru emisiunile de stat din august 2005).

Partidul Național Liberal consideră că eforturile Băncii Naționale a României de continuare a strategiei privind țintirea inflației trebuie susținute în continuare. Aceasta presupune respectarea de către Guvern a condițiilor ce permit continuarea acestei strategii: asumarea neechivocă a angajamentului față de stabilitatea prețurilor ca obiectiv fundamental al politicii monetare, independența operațională a băncii centrale, responsabilitatea pentru îndeplinirea țintei de inflație, transparența politicii monetare precum și coerența dintre politica fiscal bugetară și cea monetară. Aceasta presupune, în același timp, subsumarea celorlalte obiective, cum ar fi cursul de schimb sau creșterea economică, celui privind atingerea țintei de inflație și controlul cheltuielilor publice. Așadar, **Guvernul respectă dreptul băncii centrale de a alege și utiliza în mod independent instrumentele de politică monetară.**

Pentru anul 2006 ținta de inflație urmează nu numai să fie atinsă dar să fie depășită, dat fiind că este posibil să încheiem anul cu o inflație în jur de 5%, ceea ce înseamnă un record absolut pentru perioada de tranziție.

Partidul Național Liberal este conștient de dificultățile ce pot fi întâmpinate odată cu perioada postaderare: presiunile create de mișcarea prețurilor relative, dat fiind că prețurile europene sunt în medie de două ori mai mari decât în România (potrivit evaluării parității puterii de cumpărare), corecțiile aplicate prețurilor administrate (în special în cazul energiei), expansiunea cererii interne și posibilele șocuri externe, cum ar fi cele de pe piața petrolului. Chiar cu prețul acestor provocări, obiectivul pe care ni-l asumăm pentru perioada 2007-2010 este acela de reducerea inflației până la 3% și asigurarea sustenabilității la acest nivel, formarea pieței interne de capitaluri pe termen lung, convergența ratelor de dobândă (potrivit criteriilor de la Maastricht) precum și stabilitatea relativă a cursului leului pe piață (în condiții de convertibilitate deplină) în jurul nivelului de echilibru pe termen lung.

Strategia de țintire a inflației, care asigură îndeplinirea graduală a criteriilor de la Maastricht, sprijinind concomitent și procesul de convergență reală, va fi menținută până în momentul în care vom intra în perioada pregătitoare (2010-2012) urmând ca trecerea la euro să se facă în jurul anului 2013.

Un element de noutate îl constituie viitoarea poziție decizională a României în context european al formulării de politici. Deja, România și-a exprimat opinia, în calitate de observator, cu privire la teme de mare importanță la nivelul Uniunii Europene legate de Piața Internă, piața forței de muncă, energie, etc. Pe de altă parte România va fi parte la marile proiecte europene în care va trebui să se încadreze conform propriilor interese, ceea ce va implica cunoașterea exactă a dosarelor și susținerea unor puncte de vedere bine fundamentate.

III.1.4. Intensificarea comunicării pe temele europene cu impact asupra societății românești

Aderarea la Uniunea Europeană a reprezentat cea mai mare realizare a liberalilor și mai general a clasei politice din România de după 1990. Liberalii și-au legat numele de acest proces istoric și sunt cei care au dat consistență și competență guvernului liberal care a condus acest proces dificil. Aderarea la Uniunea Europeană va avea însă consecințe pozitive la nivelul cetățenilor României numai în măsura în care sunt asumate responsabilitățile și cerințele pe care noi, ca membrii deplin ai marii familii europene, ni le-am asumat.

Dincolo de acceptarea fără rezerve a acestui proces de marea majoritate a cetățenilor țării, procesul integrării europene presupune pentru Partidul Național Liberal o implicare activă în perspectiva orizontului următorilor ani, atât ca partid de guvernământ, cât și ca

partid responsabil și angajat profund în modernizarea europeană a României. Există trei direcții importante pentru noi în aceste demersuri.

Pe de o parte este necesar să ne definim un **program strategic de comunicare publică a temelor, problemelor, valorilor și principiilor de funcționare a instituțiilor europene**, ca singură variantă de realizare a unui proces de integrare funcțională a României în cadrul Uniunii Europene. Transmiterea valorilor europene, a modelelor și practicilor uniunii au menirea de a ne asigura integrarea organică, profundă și responsabilă în cadrul organismului politic european.

Liberalii au menirea totodată, ca partid care reprezintă stindardul luptei, culturii și interesului național să **militeze pentru promovarea culturii naționale și a intereselor economice și politice ale României în Uniunea Europeană**. Procesul integrării presupune nu doar adaptarea la valori și norme europene, ci și contribuția națională, prin valorile, cultura și capacitățile naționale la patrimoniul european. PNL a demonstrat prin istoria sa centenară că este partidul care poate să își asume fără probleme o asemenea responsabilitate. Această direcție de acțiune trebuie să devină prioritară pentru partidul nostru în perspectiva următorilor ani.

Este necesar să derulăm și să ne asumăm **responsabilitatea pentru a informa și a comunica populației României nu doar temele de larg interes ale integrării, ci și temele care țin de agenda curentă a cetățeanului și care pot avea definiții înnoite în cadrul procesului integrării**. Trebuie să facem să se înțeleagă faptul că aderarea și procesul integrării sunt mai mult decât simple acțiuni politice. Ele sunt procese care au consecințe directe asupra vieții populației și trebuie să comunicăm în mod prioritar semnificațiile cotidiene și directe ale integrării europene pentru viața obișnuită a oamenilor. Trebuie să dezvoltăm campanii de comunicare care să demonstreze populației că obiectivele noastre liberale, de modernizare a României, de creștere a nivelului de trai și a calității vieții, de dezvoltare economică sau instituțională sunt organic legate de acum încolo de integrarea în Uniunea Europeană, iar apartenența noastră la această familie le garantează lor, cetățenilor, faptul că obiectivele noastre au acum oportunități mult mai mari de a fi îndeplinite.

III. 2. Sustenabilitatea politicilor publice

Opțiunea liberală în ce privește sustenabilitatea politicilor publice are în vedere, pe de o parte, stabilirea unor priorități în domeniul politicilor publice, care să concorde cu agenda publică a cetățenilor, cu angajamentele României ca stat membru al Uniunii Europene și cu obiectivele modernizării României, iar pe de altă parte asigurarea resurselor financiare necesare promovării acestora.

În acest sens, Partidul Național Liberal se angajează, pe de o parte, să rămână consecvent unei politici fiscale centrate pe asigurarea unui rol stimulator și orientativ al impozitelor și taxelor, în scopul creșterii și dezvoltării economice, al consolidării fiscale și al dezvoltării și întăririi clasei de mijloc iar pe de altă parte, prin efectele deja vizibile ale unei astfel de politici, să majoreze resursele bugetare, prin creșterea permanentă a veniturilor bugetare ca procent în produsul intern brut. **Această sporire a veniturilor**

bugetare va fi destinată îndeplinirii obligațiilor ce ne revin în cadrul politicii bugetare comune a Uniunii Europene, asigurării cofinanțării pentru absorbția fondurilor europene precum și finanțării programelor de modernizare potrivit priorităților pe care ni le-am asumat, în domeniul educației, al sănătății, al modernizării infrastructurilor și al dezvoltărilor rurale. Așa cum am făcut în primii doi ani ai guvernării noastre, politicile publice vor îmbina rolul investițional al bugetului cu rolul său social, de sporire a protecției sociale, pe fundalul încurajării parteneriatului public – privat și al înființării și dezvoltării de servicii sociale comunitare care să vină în sprijinul fiecărui cetățean.

III.2.1. O nouă strategie fiscal-bugetară

Din punct de vedere calitativ viziunea Partidului Național Liberal în domeniul politicii fiscale este centrată pe asigurarea unui rol stimulat și orientativ al impozitelor și taxelor, în scopul creșterii și dezvoltării economice, al consolidării fiscale și al dezvoltării și întăririi clasei de mijloc, precum și al îndeplinirii obligațiilor ce ne revin ca membru al Uniunii Europene.

Din punct de vedere cantitativ, sustenabilitatea politicilor publice poate fi dată de o majorare corespunzătoare a veniturilor bugetare, atât în termeni reali, cât și ca pondere în produsul intern brut. **Obiectivul asumat de PNL este acela ca în perioada 2005 - 2010 să fie asigurate venituri suplimentare cu 7-8% din PIB față de nivelul anului 2004.** Deja pentru bugetul anului 2007, nivelul veniturilor bugetare va crește la 35,2%, ceea ce înseamnă o sporire cu 5% din PIB față de veniturile bugetare ale anului 2004. În ce privește sumele corespunzătoare creșterea este spectaculoasă, de la 18,1 miliarde euro la 38 miliarde euro. **Potrivit evaluărilor realizate de Ministerul Finanțelor Publice, nivelul total al veniturilor, ca procent în PIB va urca în anul 2010 la 37,7% din PIB.** Ceea ce înseamnă, la nivelul cheltuielilor, în 2010 față de 2004, o diferență de 9% din PIB. **Având în vedere faptul că în perioada 2005 – 2010 creșterea medie prognozată a produsului intern brut va fi de peste 5,5% , aceasta înseamnă că în anul 2010, față de anul 2004, la un produs intern brut estimat la circa 150 miliarde de euro România va avea un plus de cheltuieli bugetare de aproape 40 de miliarde de euro!**

Cea de-a treia dimensiune a strategiei fiscale este cea privind stabilitatea impozitelor. **Creșterea veniturilor se va realiza pe fundalul menținerii cotei unice de 16% pentru impozitul pe venit și pentru impozitul pe profit, al menținerii taxei pe valoarea adăugată la 19% și al reducerii contribuțiilor la asigurările sociale cu zece puncte procentuale în perioada 2005-2010.**

Managementul deficitelor publice trebuie să țină seama de un număr de șase constrângeri ce decurg din calitatea României de membru al Uniunii Europene: menținerea unui deficit bugetar mai mic de 3% din PIB, controlul cheltuielilor publice pentru corelarea cu strategia de țintire a inflației, asigurarea contribuției României la bugetul comunitar, ceea ce înseamnă numai în perioada 2007-2013 peste 7 miliarde de euro, asigurarea cofinanțării pentru fondurile europene, ceea ce înseamnă, pentru

cazul ideal al absorbției integrale, între 300 și 600 de milioane de euro pe an, îndeplinirea criteriilor cerute de aplicarea Strategiei de la Lisabona care presupune numai în domeniul cercetării un plus de 150 milioane de euro pe an precum și contracararea consecințelor ce decurg din liberalizarea contului de capital. La aceasta se adaugă anumite plăți ce decurg din finanțările anilor trecuți în cadrul programelor de tip ISPA (700 milioane de euro), PHARE (450 milioane euro) și SAPARD (200 milioane euro) care vor fi efectuate până în anul 2010.

În ceea ce privește deficitul contului curent, opțiunea noastră pentru perioada 2007 -2013 este aceea de coborâre ușoară de la circa 10% la 9%, în condițiile în care deficitul respectiv să fie acoperit în proporție de 60-80% din investițiile străine directe.

În perspectivă, strategia fiscal-bugetară, în condițiile în care nu vom avea în vedere majorarea impozitelor fundamentale, se va putea baza pe o resursă, în ce privește veniturile, de cel puțin 40% din PIB. Resursele de creștere sunt diverse și ele au în vedere menținerea tendințelor actuale de evoluție a economiei românești și mutrațiile sociale aferente. Printre aceste resurse de creștere a veniturilor bugetare în PIB avem în vedere creșterea veniturilor din concesiuni și rente (0,6% din PIB), o mai bună colectare a TVA (1% din PIB), convertirea agriculturii la economia de piață (1% din PIB), reșezarea taxelor de mediu și pe proprietate (1,% din PIB), reducerea economiei gri (cel puțin 1% din PIB) precum și efectele pozitive asupra bugetelor asigurărilor sociale din creșterea numărului de contribuitori prin extinderea pieței muncii. În acest fel vom putea depăși alocările de 6% pentru educație și sănătate iar bugetul alocat pensiilor ar putea să crească cu cel puțin 1% din PIB.

III.2.2. Îmbunătățirea climatului de afaceri

Guvernul Tăriceanu nu trebuie apreciat doar pentru ceea ce s-a decis să facă ci și prin ceea ce s-a decis să nu facă. Un Guvern puternic este acela care știe să dea o parte din puterea sa pentru a da forță pieței și aplicării legii. Cu alte cuvinte, în viziunea noastră un Guvern bun este un Guvern care, pe cât posibil, lasă economia în pace și o tratează cu respectul convenit unui partener egal. În abordarea mecanismului economic, Partidul Național Liberal are în vedere nu numai eficiența și funcționalitatea, dar și etica economiei de piață.

Încă de la începutul mandatului său, Guvernul a luat câteva măsuri liberale cu impact asupra climatului de afaceri. Anume au fost interzise scutițiile și reșalonările către buget, ajutoarele de stat au fost sever restricționate iar rolul Consiliului Concurenței a fost întărit. Legislația privind incompatibilitățile, conflictele de interese și transparentizarea averilor demnitarilor au limitat intervenția administrativă și politicianistă, în timp ce Ministerul Public a intervenit mai prompt în cercetarea cazurilor de corupție.

Procedurile de intrare și ieșire de pe piață, începând cu procedurile de înscriere a unei firme și până la rezolvarea cazurilor de insolvență, au fost mult înlesnite. Consolidarea piețelor financiare au făcut ca situațiile de insolvență în domeniul bancar, al asigurărilor și al fondurilor de investiții să fie practic eliminate.

În ultima perioadă, ratingul suveran acordat României s-a îmbunătățit semnificativ. De pildă agenția de evaluare financiară Fitch Ratings a îmbunătățit plafonul ratingului suveran acordat României de la "BBB plus" la "A minus". Iar ratingul pentru creditele pe termen lung în valuta a fost îmbunătățit de la "BBB minus" la "BBB", pe baza performanțelor economice bune și a situației favorabile a finanțelor publice. Interesant este și faptul că, spre deosebire de percepția Fondului Monetar Internațional, Fitch Ratings susține ca situația finanțelor publice este favorabilă, considerând că, în raport cu investițiile străine directe, deficitul de cont curent este sustenabil. O percepție ameliorată are și o altă celebră agenție de rating, anume Standard&Poor's. Aceasta agenție a ridicat perspectiva de rating a României de la stabil la pozitiv, argumentând decizia sa prin îmbunătățirea reformelor structurale economice și instituționale realizate în perspectiva aderării. O îmbunătățire semnificativă a calificativului se înregistrează și la ratingul acordat de agenția Moody's, de obicei mult mai rezervată, care intenționează o nouă revizuire a calificativelor în urma scăderii gradului de îndatorare.

Faptul că România a primit pentru prima oară în istoria ei un plafon de risc care o include în categoria țărilor de clasa "A" este un semnal deosebit de pozitiv și care arată că, cel puțin în ce privește dimensiunea economică, tranziția s-a încheiat.

Expresia cea mai elocventă a îmbunătățirii climatului de afaceri o reprezintă evoluția investițiilor străine. În anii 2005-2006, cumulat, investițiile străine din România vor fi de circa 14 miliarde de euro, ceea ce este echivalent cu toate investițiile străine directe din România din perioada 2001-2004 și asta în condițiile în care cea mai mare parte a privatizărilor fusese deja realizată la sfârșitul anului 2004. Succesul privatizării Băncii Comerciale Române este un alt semnal privind atractivitatea mediului economic românesc.

În perspectivă, Partidul Național Liberal consideră că Guvernul trebuie să încurajeze, în continuare, inițiativa privată și să asigure garantarea proprietății. **Strategia privind stimularea ofertei s-a dovedit rodnică și ea va fi continuată.** Aplicarea principiului neutralității în domeniul fiscal precum și înlăturarea discriminărilor în care liberei competiții, ca și eliminarea intervenționismului de stat, concomitent cu diminuarea proprietății private a statutului constituie tot atâta garanții pentru menținerea, în continuare, a unui climat de afaceri atractiv.

În cadrul politicilor publice cu impact direct asupra mediului de afaceri, politica industrială va căpăta o importanță deosebită, pe de o parte datorită atenției deosebite acordate de către CE în privința ajutorului de stat dar și din necesitatea reducerii barierelor, mai bune reglementări și simplificării domeniilor suprareglementate (în special construcțiile și transporturile). Strategia pentru Piața Internă va deveni un

domeniu de maximă importanță alături de formularea de politici pentru îmbunătățirea competitivității în conformitate cu prevederile Strategiei Lisabona relansate dar și cu necesitatea unei dezvoltări economice sustenabile așa cum rezultă din Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE.

III.2.3. Asigurarea unei rate înalte a absorbției fondurilor structurale comunitare (Fonduri Structurale și de Coeziune)

Utilizarea eficientă a FSC va urmări în principal reducerea decalajelor dintre regiunile de dezvoltare și atenuarea diferențelor de ordin social și economic. Fondurile structurale care vor finanța măsuri de politică regională trebuie astfel gestionate și direcționate încât să permită apropierea decalajelor între regiuni și nu să le adâncească.

Scopurile urmărite prin finanțarea proiectelor din aceste fonduri vizează în principal promovarea unei dezvoltări durabile, echilibrate și armonioase a ansamblului economic și social în vederea îmbunătățirii nivelului de trai al cetățenilor României.

Utilizarea eficientă a FSC va urmări aplicarea corelată a politicii de dezvoltare regională cu celelalte politici publice, asigurându-se astfel convergența fondurilor pentru finanțarea obiectivelor de dezvoltare.

Rolul FSC nu trebuie limitat doar la aspectul financiar, ci trebuie să și antreneze și să valorifice alte resurse, utilizând potențialul natural, material sau uman al regiunilor și al colectivităților acestora.

Prin fondurile europene vor fi finanțate proiecte care contribuie la dezvoltarea zonelor mai puțin avansate, prin investiții pentru coeziune economică și socială, în domenii cheie precum dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea infrastructurii locale și regionale, servicii sociale și servicii turistice. Se realizează astfel crearea de locuri de muncă, creșterea nivelului competitivității, îmbunătățirea calității vieții pentru locuitorii regiunilor vizate, precum și modernizarea zonelor rurale și regenerarea celor urbane.

În cazul investițiilor de anvergură, fondurile europene vor juca un rol catalizator în mobilizarea co-finanțării statului român împreună cu instituțiile financiare internaționale (BERD, BEI, BM).

Pentru a asigura un grad cât mai ridicat de utilizare a FSC, trebuie avute în vedere criteriile și principiile eficienței economice referitoare la realizarea și utilitatea obiectivelor finanțate. Folosirea corectă, din punct de vedere procedural, financiar și tehnic a fondurilor nerambursabile nu este suficientă pentru a asigura eficiența investiției finanțate.

Din punct de vedere al **componentei administrative**, ar trebui urmărite asigurarea infrastructurii și a logisticii necesare în administrația publică, crearea unui nod informațional, care să eficientizeze activitatea entităților din subordine și coordonare și pregătirea continuă a personalului, de exemplu prin elaborarea unui program anual de pregătire profesională a persoanelor implicate în gestionarea FSC. . De asemenea și în

Planul de acțiune pentru semestrul II 2006 pentru absorbția fondurilor structurale și de coeziune se prevede întărirea capacității administrative a ONG-urilor reprezentative și a structurilor partenieriale (asociații patronale, organizații sindicale) precum și organizarea de parteneriate la nivel local, județen, regional și central pentru a furniza asistență potențialilor beneficiari de proiecte.

Din punct de vedere al **componentei financiare**, pentru fluidizarea absorbției fondurilor, sunt necesare realizarea unor relații partenieriale între beneficiari și instituțiile bancare și de credit pentru a facilita obținerea cofinanțării și acordarea unui sprijin accentuat județelor care întâmpină dificultăți în asigurarea cofinanțării.

Din punct de vedere al **componentei de evaluare și control**, trebuie selectat un număr de indicatori relevanți pentru evaluarea impactului socio-economic al proiectelor, iar acțiunile de control să fie focalizate pe componentele de prevenire, analiză de risc și etapa de finalizare a investiției.

III.2.4. Sustenabilitatea financiară a sistemelor de asigurări

Creșterea sustenabilității sistemului public de pensii

Sistemul public de pensii în România cuprinde în prezent cca 6,1 milioane de beneficiari. Populația activă totală va scădea ca efect al creșterii populației de peste 65 ani, dar populația activă de 15-64 ani va crește, rata de activitate ajungând la circa 63% în anul 2010. **În perioada indicată în strategie, piața muncii va cuprinde cel puțin un milion de persoane în plus față de anul 2004.** Pe de altă parte intrarea României în Piața Internă a forței de muncă, chiar în condițiile perioadelor de tranziție negociate, va determina fluxuri de forță de muncă. **În acest context provocarea pentru sistemul de asigurări sociale este dublă: promovarea de măsuri pentru atragerea a cât mai multor contribuabili din categoria persoanelor active și încheierea cât mai rapidă a procesului de restructurare a sistemului de pensii.**

În scopul consolidării sistemului public de pensii s-a trecut la **recalcularea pensiilor din sistemul public**, procesul fiind finalizat la data de 31 decembrie 2005 cu păstrarea drepturilor financiare a 3.557.474 persoane. Costurile s-au ridicat la suma de 336.2 miliarde RON pentru anul 2005 iar efectele procesului pentru 2006 sunt estimate la 1253.51 miliarde RON. La acest efort financiar se adaugă o contribuție bugetară lunară de 12,3 miliarde RON reprezentând **creșterea cu 10% a pensiilor agricultorilor** începând cu luna septembrie 2005 efectuată în scopul eliminării discrepanțelor dintre fostul sistem de asigurări sociale pentru agricultori și pensiile agricultorilor stabilite potrivit legislației actuale. Sumele necesare plății pensiilor din agricultură sunt suportate din bugetul de stat, avându-se în vedere îmbunătățirea raportului de dependență din sistemul public de pensii, fiind astfel una din măsurile de natură să asigure sustenabilitatea financiară a sistemului. Din aceleași considerente s-a realizat **externalizarea din bugetul asigurărilor sociale de stat a prestațiilor care nu au legătură directă cu pensiile.** Astfel, sumele alocate pentru plata indemnizației acordate pentru creșterea copilului au fost prevăzute în bugetul de stat pentru anul

2006 iar sumele alocate pentru plata concediilor medicale vor fi asigurate de către bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate. În afara aspectelor legate de externalizarea prestațiilor pe termen scurt, principalele modificări privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale constau în: îmbunătățirea cadrului organizatoric și funcțional, revizuirea cadrului legislativ și normativ în urma aspectelor relevate de implementarea legii în primii ani de funcționare precum și **reanalizarea criteriilor de eligibilitate referitoare la pensionarea anticipată parțială și la cea de invaliditate.**

Restructurarea sistemului de asigurări sociale și a sistemului de pensii

A doua etapă a restructurării sistemului de asigurări sociale a fost implementarea în cadrul sistemului de pensii a unor noi componente, facultative și obligatorii administrate privat în scopul furnizării unor venituri suplimentare pentru perioada de pensionare. Astfel, legea care prevede introducerea schemelor de pensii facultative administrate privat (pilonul III) a intrat în vigoare la 31 mai 2006, urmând ca, până la sfârșitul anului să se definitiveze procesul de elaborare și avizare a legislației secundare.

Pilonul III va debuta la începutul anului 2007 iar în ceea ce privește pilonul II, se estimează ca transferul de contribuții către sistemul de pensii private cu contribuție obligatorie va începe cu luna iulie 2007.

Nu în ultimul rând, trebuie menționat faptul că a fost creat și instituționalizat cadrul de supraveghere și reglementare a sistemelor de pensii private prin înființarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aflată sub controlul Parlamentului României. Odată cu intrarea în vigoare a noii legi a pensiilor facultative, care precizează respectarea principiului egalității de tratament în ceea ce privește posibilitatea de a beneficia de pensia facultativă la 60 ani, atât bărbații, cât și femeile, se estimează că vor fi cca. 300.000-500.000 posibili contribuabili în primii doi ani de la începerea colectării contribuțiilor.

În ceea ce privește intrarea în vigoare a fondurilor de pensii administrate privat se urmărește creșterea numărului de participanți obligatorii, respectiv extinderea prevederilor asupra tuturor persoanelor angajate și asigurate, în vârstă de până la 35 ani, precum și o nouă structură a cheltuielilor suportate din fondul de pensii. Din analizele efectuate rezultă că în anul 2008 - primul an întreg de aplicare a legii - urmează să participe la fondurile de pensii obligatorii un număr de cca. 2,67 milioane persoane, urmând ca în anul 2012 numărul de contribuitori să ajungă la cca. 3,55 milioane persoane. De asemenea, în anul 2008, totalul contribuțiilor la fondurile de pensii obligatorii va fi de cca. 710 miliarde RON, reprezentând 0,17% din PIB. Opțiunea celor care se încadrează în grupa de vârstă 36-45 ani s-a apreciat la nivelul de 50%. Pentru primii cinci ani, 2008 – 2012, valoarea contribuției se ridică la 7,9 miliarde RON, ajungând în 2012 la 0,47% din PIB. De altfel, până în anul 2016, când contribuția ajunge la nivelul maxim (6%) ponderea acesteia în PIB nu depășește 0,85%.

Funcționarea fondurilor de pensii administrate privat va asigura, prin capitalizare, majorarea contribuțiilor cu aproape 25%. Totodată, în scopul finanțării deficitului suplimentar creat prin introducerea fondurilor de pensii administrate privat, se intenționează emiterea de obligațiuni guvernamentale pe piața internă având în vedere,

pe de o parte, faptul că fondurile de pensii private prin politica investițională pe care o au sunt segmentul cel mai important pe partea cererii instrumentelor cu maturitate mare și risc foarte scăzut, și, pe de altă parte, strategia pe care Ministerul Finanțelor Publice o are de a extinde maturitățile titlurilor de stat și de a crea benchmark-uri pe piața internă consolidând totodată curba randamentelor pentru titlurile de stat.

Administrarea privată a sistemelor de pensii va constitui o soluție, dar pe termen lung. Statul este dator să asigure, prin sistemele de supraveghere, credibilitatea fondurilor private de pensii. În același timp, acest sistem produce mutații importante în mentalități. Pensionarul nu mai este un asistat, el este parte activă a mecanismului economic, este investitor în fondurile de pensii iar pensia este, practic, un dividend.

În ce privește pensionarii actuali, pentru bugetul asigurărilor sociale există în clipa de față trei modalități de creștere: ca rezultat al creșterii economice, ca rezultat al mai buneii colectări și ca rezultat al sporirii numărului de contribuabili. **Aceste resurse nu pot oferi creșteri substanțiale a pensiilor. Partidul Național Liberal are în vedere o soluție suplimentară, ca rezultat al utilizării rezultatelor economice ale proprietății de stat în folosul bugetului asigurărilor sociale, ceea ce ar putea duce la creșteri substanțiale cu deosebire pentru pensiile mici.**

Restructurarea sistemului de asigurări de sănătate

Restructurarea sistemului de asigurări de sănătate reprezintă o altă prioritate a României pe termen scurt și mediu și urmărește pe de o parte **creșterea calității și diversificarea serviciilor către cetățeni**, iar pe de altă parte **reabilitarea infrastructurii sistemului sanitar**.

Importante modificări structurale pentru sistemului de sănătate au fost prevăzute în cei trei piloni ai pachetului legislativ adoptat în prima parte a anului 2006: gestionarea eficientă fondurilor publice, demararea unor proiecte de infrastructură pentru reabilitarea sistemului de sănătate precum și responsabilizarea și recompensarea personalului medical.

În ceea ce privește structura și funcționalitatea sistemului, prin noul pachet de reglementări, s-a consacrat autonomia Casei Naționale de Asigurări de Sănătate și s-a definitivat cadrul normativ prin care să se accentueze rolul medicului de familie inclusiv introducerea pachetului minim de servicii pentru reducerea costurilor în sistem sanitar. Astfel, se va modifica centrul de greutate de pe asistența medicală acordată în sistemul spitalicesc, cu costuri mari, pe asistența medicală profilactică ceea ce va implica modificări în statutul medicului de familie. În acest sens se prevede ca medicii de familie să poată cumpăra actualele sedii în care își desfășoară activitatea; simultan va avea loc o reformă în domeniul medicamentului păstrându-se drepturile asiguraților și utilizând un proces transparent de stabilire a prețului de referință pentru medicamente; de asemenea se vor restructura programele naționale de sănătate. Pentru anul 2006 se vor investi pentru în reforma sistemului de sănătate cca. 200 miliarde Euro, iar pentru anul 2007 se estimează alocarea de fonduri în valoare de 350 miliarde Euro. Pentru reducerea presiunii asupra sistemului de asigurări de sănătate vor fi încurajate asigurările voluntare de sănătate .

II. 3. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii

Experiența istorică a dovedit că democrația, în accepțiunea sa modernă, liberală, nu se poate consolida decât pe un suport economic și social capitalist. Când spunem capitalism, avem în vedere un sistem economic și social deschis, orientat către dezvoltarea și fructificarea capitalului uman, industrial, tehnologic, funciar, financiar și cultural. Acest suport presupune, dincolo de tipurile de capital amintite, și un set de bunuri intangibile, și anume un anumit tip de capital politic sau social, care are în vedere gradul de educație precum și o serie de atitudini publice care țin de **cultura civică**.

Expresia utilizării eficiente a capitalului, ca principală resursă a societății, o constituie modernizarea infrastructurii. Partidul Național Liberal consideră că dezvoltarea infrastructurilor, de la cele ce țin de fructificarea capitalului uman și până la cele ce privesc căile de comunicații, are o importanță specială în susținerea eforturilor de modernizare a României.

III.3.1. Modernizarea infrastructurii fizice

II.3.1.1. Infrastructura energetică

Primul obiectiv al României ca stat membru continuă să rămână **recuperarea decalajului de performanță energetică** față de țările dezvoltate ale UE. Pe termen mediu și lung România va trebui să își asigure o **alimentarea diversificată cu resurse energetice și să reducă intensitatea energetică**.

Aceste obiective vor fi atinse prin dezvoltarea sistemelor de energie, prin utilizarea mai eficientă a resurselor energetice, prin diversificarea mixului energetic dar și prin asumarea de către România a unui rol mai activ la nivel regional.

Va fi promovată în continuare energia nucleară pentru care se are în vedere finalizarea unității 2 (în 2007) și prin realizarea unităților 3 și 4 (după 2011) la *Centrala Nucleară Cernavodă*. Odată cu punerea în funcțiune a unității 2, ponderea energiei nucleare în balanța energetică a României va crește la circa 16%. De asemenea România își propune să își continue eforturile de **promovare în ceea ce privește energia hidro** prin definitivarea procesului de privatizare/concesionare a investițiilor aflate în diverse etape de execuție - în prezent au fost selectate spre privatizare un număr de 21 de centrale hidroelectrice nefinalizate - precum și demararea lucrărilor la o unitate hidroelectrică de acumulare prin pompaj, necesară prin prisma optimizării regimurilor de funcționare ale SEN, după intrarea în funcțiune a unității 2 de la Cernavodă.

În scopul **utilizării mai eficiente a surselor de energie primară** se va promova soluția cogenerării de înaltă eficiență și creșterea eficienței energetice pe întregul lanț producție

– transport - distribuție - utilizare finală a energiei în condițiile reducerii impactului asupra mediului. În acest context, se are în vedere continuarea programelor de eficiență energetică, ținând cont de potențialul de economisire disponibil în sectorul rezidențial (cca. 50%) și din cel industrial (cca. 17%). Obiectivul urmărit este reducerea intensității energetice într-un ritm mediu anual de (2,5 – 3)% până în anul 2010 iar pentru resursele primare cu 40% (perioada 2004-2015).

Diversificarea mixului energetic urmărește reducerea ponderii resurselor clasice de energie în balanța energetică a țării și se va materializa și prin promovarea producerii energiei pe baza de resurse regenerabile. Se urmărește atingerea procentului de 33% energie electrică produsă din resurse regenerabile (anul 2010). Simultan se are în vedere demararea procedurilor pentru **înființarea pieței de emisii de CO₂** ca o extensie a produselor operatorului de piață în domeniul energiei electrice OPCOM (Operatorul Pieței de energie electrică din România). O atenție specială se va acorda utilizării biomasei și **producției și utilizării biocarburanților** (România își propune atingerea cotei de consum de biocarburanți de 5,75% din totalul combustibililor consumați la nivel național până în anul 2010).

Pentru **asigurarea necesarului de consum intern cu resurse de petrol** și pentru asigurarea funcționării capacității de rafinare din țară, României are în vedere să facă parte din circuitul țiteiului din Marea Caspică către Europa de Vest. În acest sens, este vizată construirea oleoductului Constanța – Trieste în cadrul proiectului Pan European Oil Pipeline. De asemenea se au în vedere proiecte majore de investiții în domeniul gazelor naturale, care vor contribui la diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale, la creșterea gradului de siguranță în alimentare și vor asigura interconectarea pieței europene la resursele existente în afara granițelor UE, respectiv Proiectul NABUCCO și Interconectarea la sistemul european de gaze naturale. Pentru participarea la aceste proiecte se acordă o mare atenție reabilitării și dispecerizării actualului sistem de transport pe conducte a gazelor naturale și creșterii capacităților de stocare a acestora (având în vedere capacitatea deosebită de stocare de care dispune România estimată deja la cca. 4200 mil. mc. în anul 2007).

În ceea ce privește, **funcționarea pieței de energie electrică România** se află într-o etapă avansată (gradul de deschidere a pieței fiind din iulie 2005 de 83,5%). În ceea ce privește piața gazelor naturale, a continuat liberalizarea acesteia prin majorarea gradului de deschidere la 75% (iulie 2006). Se va continua procesul de interconectare transfrontalieră și de promovare a proiectelor de infrastructură aferente, care urmează să contribuie la diversificarea ofertei și integrarea pieței românești în piețele regionale (Ungaria, Bulgaria, Republica Moldova, Turcia, Ucraina).

România va juca un rol activ în aplicarea prevederilor Tratatului Comunității Energetice în regiunea Europei de Sud-Est, pe care îl considera foarte important pentru creșterea stabilității în regiune. În acest sens, România susține realizarea **Bursei regionale de energie** la București. Finalizarea cu succes a acestui proiect va conferi României rolul de lider în crearea unui mediu concurențial pentru tranzacționarea

energiei electrice, contribuind la instaurarea unui climat de cooperare în Sud-Estul Europei. De asemenea, în conformitate cu politica de vecinătate europeană, România susține extinderea Tratatului Comunității Energetice în regiunea Europei de Sud-Est cu noi parteneri, context în care România va sprijini aderarea Republicii Moldova ca membru cu drepturi depline în tratat; promovarea unei politici comune pentru zona pontică precum și consolidarea parteneriatului UE - Rusia, în cadrul căruia să fie promovate principiile transparenței și ale modelului european de piață.

III.3.1.2. Infrastructura de transport

Pentru perioada următoare dezvoltarea infrastructurii de transport reprezintă prima prioritate a României. Obiectivul dezvoltării transporturilor implică expansiunea infrastructurii de transport, creșterea eficienței energetice în transporturi, creșterea calității serviciilor precum și deschiderea pieței. Prioritățile de dezvoltare în sectorul transport, susținute inclusiv prin importante fonduri comunitare post-aderare vor fi concentrate pe axele prioritare ale UE deja identificate (TEN-T nr.7 - rutieră, TEN-T nr. 18 - calea fluvială Rin-Meusia-Main-Dunăre și TEN-T nr. 22 - feroviară), axe care au o importanță fundamentală pentru crearea coeziunii teritoriale în Europa și mobilitatea bunurilor și persoanelor. În prezent există o viziune multianuală asupra dezvoltării rețelei de transport din România conform Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea I – Rețele de transport și care acoperă o perspectivă de 50 de ani.

Transportul rutier.

Pentru eliminarea decalajului față de țările UE din punct de vedere al densității globale, prioritățile României sunt legate de necesitatea de interconexiune externă și internă a țării în contextul aderării la UE: asigurarea legăturilor cu rețeaua de autostrăzi din statele membre prin intermediul sistemului de autostrăzi interne, accesul din drumurile naționale spre centrul localităților și municipiilor, precum și crearea variantelor de drumuri de ocolire ale acestora, creșterea capacității mai multor drumuri naționale și europene în scopul reducerii costurilor de tranzitare. La acestea se adaugă componentele legate de creșterea calității serviciilor.

În ceea ce privește construcția de autostrăzi până în anul 2013 se vor finaliza 1.564 km de autostradă pe rutele: Nădlac - București – Constanța (872,4 km); București-Brașov (176 km); Brașov- Borș (415 km); Ploiești-Săbăoani (278 km) precum și variantele de ocolire, la profil de autostradă, a orașelor: Arad, Deva, Orăștie, Sibiu, Pitești, centura București Nord și Constanța. Totodată, se vor finaliza drumul expres București-Giurgiu (56 km) și cca. 39 variante de ocolire a orașelor cu o lungime totală de cca. 509 km.

În ceea ce privește modernizarea drumurilor naționale Rețeaua Trans-Europeană de transport (TEN) în lungime de 3.277 km va fi în întregime modernizată până în anul 2009 iar la orizontul anului 2013 întreaga rețea va fi deschisă traficului. Simultan în anul 2006 a fost demarat cel mai amplu proiect de reabilitare a podurilor pentru un număr de 207 de amplasamente, proiect ce va fi definitivat până în anul 2008.

Transportul feroviar.

Prioritățile României în ceea ce privește rețeaua feroviară sunt legate de creșterea competitivității în raport cu transportul auto atât pentru transportul de marfă cât și pentru transportul de călători.

În ceea ce privește creșterea calității rețelei feroviare se urmărește continuarea modernizării rețelei TEN-T, obiectivul general al lucrărilor de reabilitare și modernizare fiind atingerea de viteze de 160 km/h pentru trenurile de călători și 120 km/h pentru trenurile de marfă, simultan cu implementarea interoperabilității feroviare. Prioritatea o reprezintă Coridorul IV Curtici – Constanța cu ramura sudică Arad – Calafat. Urmează Coridorul IX Ungheni – Giurgiu și apoi restul rețelei TEN-T în domeniul feroviar. De asemenea va continua lucrarea pentru linia nouă de cale ferată Vâlcele - Râmnicu Vâlcea. S-a întocmit un program de pregătire în perioada 2006 – 2007 a documentațiilor tehnice pentru asigurarea finanțării secțiunilor din Coridorul IV neabordate până în prezent, din fonduri structurale și de coeziune.

Vor continua acțiunile pentru creșterea siguranței feroviare prin introducerea de reglementări (2006) privind monitorizarea indicatorilor de siguranță comuni, stabilirea obiectivelor și a metodelor de siguranță comune în cadrul UE; de asemenea va crește calitatea serviciilor oferite călătorilor și întreprinderilor în cadrul acestui tip de transport și vor fi modernizate mijloacele de transport. Începând cu data aderării la Uniunea Europeană, vor fi susținute acțiunile pentru dezvoltarea și implementarea unor sisteme inteligente de transport în domeniul feroviar pe măsura realizării acestora la nivelul UE.

În ceea ce privește liberalizarea pieței, începând cu data aderării României la Uniunea Europeană, operatorilor de transport feroviar străini și grupurilor internaționale, care dețin o licență într-un stat membru al Uniunii Europene conform legislației aplicabile în Comunitate, li se acordă dreptul de acces, în condiții echitabile, pe infrastructura feroviară din România, în scopul exploatării oricărui tip de serviciu de transport feroviar de marfă (2005). Transportul feroviar de călători se va liberaliza după adoptarea celui de-al treilea pachet feroviar aflat în discuție la Uniunea Europeană. Se așteaptă ca deschiderea pieței feroviare de călători să se producă în anul 2010 în interiorul Uniunii Europene, iar România se va alinia la măsurile de liberalizare.

Transportul aerian.

Rețeaua de aeroporturi destinate traficului aerian public asigură o acoperire bună a întregului teritoriu al țării. Cele 4 aeroporturi internaționale din București, Timișoara și Constanța își desfășoară activitatea sub autoritatea Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului iar restul de 12 aeroporturi de interes local își desfășoară activitatea sub autoritatea consiliilor județene, un aeroport a fost privatizat. Ponderea aeroportului Henri Coandă în totalul traficului aeroportuar din țară (cca. 70%) se estimează a fi menținută la nivelul actual, urmând să se atingă nivelul de aproximativ 7.000.000 pasageri în anul 2010.

În acest context prioritățile României sunt orientate spre modernizarea și dezvoltarea aeroporturilor aflate în rețeaua TEN-T (acoperind 99% din traficul de pasageri aerian

total în România) prin promovarea a 11 proiecte de interes național și european cu orizont de realizare în anul 2015: București-Henri Coandă, București – Aurel Vlaicu, Timișoara-Traian Vuia, Constanța- Mihail Kogălniceanu, Arad, Bacău, Cluj Napoca, Iași, Oradea, Sibiu, Suceava.

Transportul maritim și fluvial.

Prioritățile privind transportul maritim și fluvial se referă la dezvoltarea transportului maritim pe distanțe scurte în Marea Neagră și în țările riverane precum și reabilitarea infrastructurii și serviciilor fluviiale.

Se va acorda prioritate continuării lucrărilor pentru dezvoltarea infrastructurii principalului port operare a mărfurilor în sectorul fluvio-maritim al portului, punând astfel în valoare avantajul competitiv al portului Constanța reprezentat prin legătura sa cu Dunărea prin intermediul Canalului Dunăre – Marea Neagră. Cel mai important proiect este construirea „Terminalul de barje”, care urmează a se derula în două etape, astfel : Etapa I – 2007-2008, Etapa II – 2009-2011.

De asemenea, se va acorda atenție porturilor fluviiale a căror infrastructură va fi adusă la cerințe calitative ale pieței. Prin programele de investiții desfășurate de administrațiile portuare se urmărește modernizarea infrastructurii, realizarea facilităților pentru manipularea containerelor și construcția de terminale de pasageri în concordanță cu prioritățile de mediu specifice. maritim, Portul Constanța, care va putea deveni astfel una dintre porțile coridorului Europa Centrală și de Est-Asia. Totodată, se vor îmbunătăți condițiile de

Pentru creșterea siguranței transportului va continua implementarea sistemelor de urmărire a traficului de nave în Portul Constanța, pe Canalul Dunăre Marea Neagră și parțial pe sectorul românesc al Dunării. Sistemul de dirijare a traficului pe Dunăre se va finaliza în anul 2008. De asemenea urmează a fi implementate sisteme inteligente pentru monitorizarea parametrilor navigabili.

Transportul intermodal și combinat va suferi transformări profunde ale infrastructurii tehnologice pentru a fi compatibil atât cu sistemele existente în UE cât și pentru a face față schemelor mixte necesare. Se va acorda atenție creării centrelor logistice de marfă în scopul promovării mișcării interne intermodale (facilități pentru transportul camioanelor pe calea ferată, trenuri monoibloc etc.). Se așteaptă o revigorare a traficului intermodal odată cu data aderării și a încurajării traficului Europa-Asia în special prin portul Constanța, dar și pe Coridorul IX spre Republica Moldova, Ucraina și Rusia în nord și Turcia în sud.

III.3.1.3. Infrastructura de comunicații și tehnologia informației

Pentru România principalul obiectiv al perioadei următoare continuă să rămână trecerea la societatea informațională. Specific pentru domeniul comunicațiilor și tehnologiei informațiilor este necesitatea dezvoltării unei infrastructuri care să permită modificări de comportament și schimbări de abordare atât la nivelul companiilor dar și, mai ales, în ceea ce privește utilizatorii individuali. Din acest punct de vedere

dezvoltarea societății informaționale implică creșterea accesului la Internet și la serviciile societății informaționale. Obiectivele reformei în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) au în vedere: creșterea accesului la Internet, la serviciile Societății Informaționale și integrarea aplicațiilor TIC în economie. Din acest punct de vedere măsurile vizează dezvoltarea infrastructurii și creșterea numărului de aplicații prezente pe piață, adresate atât mediului de afaceri cât și cetățenilor.

România își propune să fie o prezență activă în implementarea Planului i2010 pentru susținerea utilizării TIC și dezvoltarea unui societăți

În ceea ce privește serviciile e-sănătate informaționale competitive, plan ce implică măsuri pentru promovarea comerțului electronic, soluțiilor de e-government, e-learning și e-health, urmărindu-se recuperarea decalajele existente. În România, administrația publică, centrală și locală, vor constitui unul dintre cei mai mari achizitori de tehnologie pe baza căreia va crește calitatea actului administrativ. Din acest punct de vedere se va elabora un cadru unitar de norme pentru implementarea generalizată de sisteme informatice integrate în scopul reducerii cheltuielilor publice și asigurării interoperabilității. Pentru susținerea dezvoltării serviciilor electronice publice în perioada 2007-2009 se vor derula proiecte pentru dezvoltarea și promovarea serviciilor de e-government precum: program de conectare a administrației publice la internet; suport acordat administrației publice pentru realizarea unor sisteme informatice integrate, pentru creșterea procentului de tranzacții electronice; suport pentru realizarea unor sisteme informatice de creștere a interoperabilității bazat pe sistemele GIS., acestea urmăresc realizarea unui program național de conectare a unităților sanitare la Internet prin conexiuni broadband, dotare cu calculatoare și suport pentru construirea de portaluri de e-sănătate.

În vederea utilizării pe scară cât mai largă a TIC, se va dezvolta și crește accesibilitatea infrastructurii de broadband pe întreg teritoriul țării, aceasta fiind considerată motorul creșterii competitivității economiei românești și care conduce la dezvoltarea unor noi forme de activitate, cum ar fi munca la domiciliu. Se va promova accesul la mijloacele de TIC în localitățile defavorizate prin programul de implementare a serviciului universal care privește telecentrelor. O altă modalitate de sprijinire a accesului la Internet va fi realizată prin intermediul Rețelelor Electronice ale Comunităților Locale (RECL). Pentru reducerea decalajelor de dezvoltare se va dezvolta un proiect pilot de implementare a sistemului PLC (Power Line Communications), pe termen lung preconizându-se extinderea sistemului la nivelul întregii țări, ca o alternativă mai ieftină de a oferi acces la Internet unei largi mase a populației, mai ales în zonele defavorizate (în perioada 2007-2009).

În ceea ce privește Radiodifuziunea și Televiziunea digitală și dezvoltarea serviciilor bazate pe conținut România va elabora o strategie de implementare și dezvoltare a acestora la nivel național, conform cerințelor Uniunii Europene. Având în vedere că implementarea acestor servicii trebuie să se finalizeze până în anul 2012, rețelele naționale digitale de televiziune vor trebui să înlocuiască rețelele naționale analogice de televiziune existente în acest moment precum și stațiile locale licențiate.

III.3.1.4 Infrastructura de mediu

Pentru România obiective pe termen lung privind mediul sunt: utilizarea sustenabilă a resurselor regenerabile și neregenerabile și protejarea biodiversității. În perioada următoare politicile de mediu vor avea cea mai dinamică evoluție având un rol orizontal în cadrul politicilor guvernamentale. În contextul creșterii populației și implicit a consumului precum și a reducerii bazinului de resurse România va trebui să își reevalueze temelia ecologică, indicator care va contribui la fundamentarea politicilor de dezvoltare. Odată cu intrarea în UE România va trebui să pună în practică prevederile acquis-ului de mediu care, în prezent, este practic preluat în legislația internă. Plecând de la această realitate obiectivele politicii de mediu vor fi orientate către gestionarea durabilă a resurselor de apă și a resurselor solului, pentru recuperarea decalajelor în ceea ce privește conformarea companiilor la cerințele de mediu, protejarea biodiversității, dar și gestionarea unor probleme istorice care privesc atât declinul unor industrii, întâzieri tehnologice sau evoluții naturale ale căror soluții nu s-au concretizat la timp prin investiții. Estimările arată că investițiile necesare în domeniul mediului se ridică la circa 29 de miliarde de Euro.

În ceea ce privește managementul resurselor de apă, obiectivele principale ale politicii de mediu în perioada următoare se referă la îmbunătățirea accesului la infrastructura de apă prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă, canalizare și epurare în zonele urbane și rurale și promovarea unui management integrat al acestei resurse.

Un alt obiectiv prioritar este conservarea biodiversității România având o poziție pe care trebuie să o consolideze atât la nivelul ecosistemelor cât și al prezenței diferitelor specii. Se prevede ca la orizontul anului 2010 să se înregistreze o reducere semnificativă a ratei actuale privind pierderile de diversitate. O problemă specială privește gestionarea durabilă a terenurilor agricole calitatea acestora fiind legată de asigurarea bazei de resurse pentru o serie de activități economice cu potențial competitiv. Totodată va fi necesară ameliorarea calitatii solului prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric inclusiv reducerea impactului negativ cauzat de centralele municipale de termoficare vechi.

Un obiectiv care s-a impus ca prioritate recentă este reducerea riscului de dezastre naturale, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone. Infrastructura de mediu va beneficia de resurse financiare deosebite, nivelul ridicat al investițiilor din acest sector fiind determinat de diferențele mari între dotarea infrastructurii municipale și cerințele europene de mediu (alimentarea cu apă potabilă care este furnizată în România doar pentru 65% din populație comparativ cu media europeană de 96-98%). În domeniul colectării și epurării apelor uzate, pentru a respecta normele europene există un necesar de investiții pentru 2609 localități atât pentru reabilitarea infrastructurii existente cât și pentru realizarea de sisteme noi de canalizare/epurare, în special în zonele rurale. În domeniul deșeurilor este necesară închiderea ecologică a tuturor depozitelor neconforme și construirea de depozite noi pentru deșeurile municipale precum și realizarea de facilități adecvate pentru eliminarea

sau depozitarea deșeurilor periculoase (spitalicești, industriale, etc). În ceea ce privește sistemele municipale de termoficare acestea trebuie re tehnologizate utilizând cele mai bune tehnici disponibile astfel încât să reducă emisiile de noxe în aer. Totodată, având în vedere inundațiile catastrofale care au avut loc în anii 2005 și 2006 (ce au provocat pagube peste 1,5 miliarde de Euro) este necesară îmbunătățirea infrastructurii de apărare împotriva inundațiilor pe baza unei Strategii pe termen lung. Nu în ultimul rând trebuie intervenit asupra eroziunii costiere. Acest fenomen face ca România să piardă anual până la 85 de ha din teritoriul național într-o zonă de importanță economică și socială deosebită pentru România.

Pentru perioada 2007-2013, în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu au fost alocate pentru investiții de mediu 3,96 miliarde de Euro din care 2,44 miliarde de Euro pentru infrastructura de apă, 0,773 miliarde de Euro pentru managementul desurilor municipale, 0,200 miliarde de Euro pentru centrale municipale de termoficare și 0,237 miliarde Euro pentru lucrări de apărare împotriva inundațiilor și combaterea eroziunii costiere. În condițiile în care disponibilul de resurse programat este insuficient (fondurile nerambursabile nu vor depăși 35-40% din valoarea investițiilor necesare în sectorul de mediu) va fi necesar un efort bugetar suplimentar simultan cu încurajarea dezvoltării de parteneriate public-privat (în special în domeniul managementului deșeurilor) dar și contractarea de credite cu perioadă lungă de rambursare care să permită reducerea presiunii asupra bugetelor interne pe termen scurt. Se vor sprijini autoritățile locale pentru a pregăti proiecte și favorizarea dezvoltării pieței construcțiilor care să poată absorbi volumul mare de lucrări necesare.

III.3.1.5. Modernizarea infrastructurii de sănătate

Prin politica de achitare a datoriilor și suplimentarea generală a resurselor consumate în sănătate, obiectivul de cheltuire pe îngrijiri de sănătate a unui procent de 6% a fost atins încă din anul 2005, 65% din aceste cheltuieli provenind din fonduri publice iar restul din fonduri private. Modificarea Codului fiscal și aprobarea noilor reglementări privind asigurările voluntare de sănătate prevăzute în legislația reformei sanitare a creat premisele pentru creșterea cheltuielilor deductibile pentru sănătate până la o sumă maximală ce poate fi estimată la 2% din PIB, din care cel puțin 0,5% începând cu anul 2007. S-a realizat astfel baza pentru o creștere substanțială a cheltuielilor din sănătate concomitent cu o scădere a plăților informale din domeniu, estimate la 15% din totalul cheltuielilor.

Pentru anul 2007, alocările prevăzute în proiectul Legii bugetului sunt de 4,12% din PIB, ceea ce înseamnă, în echivalent euro, dublarea fondurilor față de anul 2004. La acestea se vor adăuga, pe parcursul anului 2007, credite externe pentru modernizarea rețelei spitalicești în sumă de până la 400 milioane euro. **Cumularea tuturor surselor de finanțare, inclusiv alocările efectuate de administrația locală, conduce la concluzia ca în anul 2007 cheltuielile din sănătate vor ajunge la 7% din PIB.**

Pornind de la premisa acestei creșteri substanțiale a finanțărilor pentru sănătate, se va acționa pentru soluționarea unora dintre cele mai mari probleme cu care acest domeniu s-a confruntat. Astfel, se vor iniția programe naționale finanțate exclusiv de Ministerul Sănătății (diabet, transplant) sau a căror finanțare va fi substanțial crescută (oncologie, cardiologie etc.). Se va introduce programul național de evaluare a sănătății fiecărui cetățean indiferent dacă este sau nu asigurat, prin implicarea medicilor de familie și a specialiștilor și finanțat din fondurile MSP, în special din taxa pe viciu. Se va trece la soluționarea unei grave probleme, cea a infrastructurii medicale în mediul rural prin promovarea programului de realizare de cabinete medicale în mediul rural, conforme cu standardele internaționale. În ceea ce privește medicina de performanță se va iniția programul de dotare cu echipamente și aparatură medicală pentru secțiile de anestezie și terapie intensivă, unități de primă urgență, secții de radiologie etc. De asemenea se vor derula programele de dotare cu ambulanțe conforme standardelor Comunității Europene pentru toate județele, demararea construirii celor opt noi spitale regionale de urgență, a douăzeci de noi spitale județene de urgență și reabilitarea a 15 spitale județene de urgență.

O modificare de structură în domeniul medical este redimensionarea ponderii medicinei primare de la 4,5% în 2006 la 8% în 2007 și 15% în 2008, concomitent cu scăderea ponderii sistemului spitalicesc. Se va accentua profesionalizarea managementului spitalelor prin angajarea de manageri profesioniști, supravegherea atentă a incompatibilităților și conflictelor de interese, pentru a se asigura o bună gestionare a serviciilor publice de sănătate.

Odată cu intrarea în Uniunea Europeană vor fi demarate o seamă de acțiuni specifice cum ar fi introducerea cardului național și a cardului european de asigurat, sporirea atribuțiilor Casei Naționale de Asigurări de Sănătate în ce privește asistența medicală necesară pentru asigurații români care se deplasează într-un stat membru UE precum și asigurarea accesului la asistență medicală necesară pentru cetățenii statelor membre UE care se află pe teritoriul României.

III.3.2. Dezvoltarea resursei umane

În viziunea PNL resursele umane reprezintă factorul principal în asigurarea calității economice - competența superioară a forței de muncă a unei țări constituie motorul de dezvoltare al societății respective.

Începând cu 1 ianuarie 2007 România va beneficia de alocările Fondului Social European care va fi prezent prin implementarea Programului Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane care stabilește în cadrul Obicetivului "Convergență" domeniile majore de intervenție ale României pentru perioada de programare 2007- 2013.

Dezvoltarea resurselor umane se va concentra pe creșterea investițiilor în educație și formare profesională, atragerea și reținerea a cât mai multor persoane pe piața muncii, creșterea ofertei de forță de muncă, îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor și

întreprinderilor și promovarea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile. Astfel au fost alocate 3,63 miliarde euro (din care 3,05 miliarde euro din FSE + 0,580 milioane Euro cofinanțare națională).

În acest context **accesul la educație reprezintă șansa cetățeanului de a accede la modernizare. Aceasta înseamnă emanciparea individului și posibilitatea acestuia de a alege pentru sine propria cale.**

Garanția de natură financiară a realizării acestui drept fundamental al cetățeanului o constituie susținerea bănească adecvată prin politici publice. **În anul 2007, finanțarea educației din fonduri publice se va ridica la 5,2% din PIB, urmând să ajungă, în anul 2008, la 6%.** Aceasta înseamnă, față de anul 2004, practic o dublare a procentului alocat în PIB iar la nivelul alocațiilor efective, creșterea este de aproape trei ori.

Asigurarea suportului financiar trebuie dublată de existența unor programe adecvate și de o viziune calitativă cu privire la modernizarea procesului de învățământ. Pentru perioada următoare, strategia Guvernului Tăriceanu are în vedere următoarele:

a) Asigurarea egalității de șanse și sporirea accesului la educație. Îndeplinirea acestui deziderat presupune în primul rând o mai bună realocare a unităților de învățământ și înlesnirea deplasării elevilor. În acest sens se are în vedere construirea sau reabilitarea de campusuri școlare, în număr de cel puțin 80 (cu o alocare de 360 milioane euro), optimizarea transportului elevilor prin achiziționare de microbuze școlare (alocare anuală 1,5 milioane euro), continuarea procesului de informatizare prin achiziționarea de 30 000 de computere cu conectările internet aferente (valoare totală 160 mil euro), crearea unor școli de arte și meserii (24 unități valoare totală 200 mil euro), asigurarea condițiilor echitabile de igienă și educație pentru sănătate în mediul rural (72 mil euro pentru 500 unități școlare în mediul rural), alocarea de fond de carte și material didactic (valoare anuală 5,5 mil euro), construirea de cămine și cantine studentești (peste 8000 de locuri de cazare și reparații pentru 240 cămine, valoare totală 170 mil euro).

b) Asigurarea calității educației și compatibilizarea sistemului național de învățământ cu sistemul european de educație și formare profesională. Aceasta are în vedere pregătirea continuă a resursei umane și elaborarea ghidurilor de bună practică, stimularea educației permanente, construirea structurilor instituționale ARACIS și ARACIP, elaborarea unor standarde și indicatori de performanță pentru acreditarea unităților școlare precum și revizuirea sistemului național de evaluare și examinare a elevilor din învățământul preuniversitar. La acestea se adaugă construirea sau reabilitarea infrastructurii educaționale a învățământului superior (biblioteci, laboratoare, spații noi etc) în valoare totală de 360 mil euro.

c) Descentralizarea și creșterea gradului autonomiei a sistemului educativ la nivelul instituțiilor de învățământ. Descentralizarea presupune îmbunătățirea managementului administrativ și financiar la nivelul unităților de învățământ, gestionarea eficientă a resurselor și responsabilizarea actorilor locali prin transferul deciziei din plan central în plan local.

d) Reforma educației timpurii. Această direcție de acțiune are în vedere susținerea învățământului preșcolar și modernizarea serviciilor oferite ceea ce presupune: reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii, formarea resurselor umane, crearea de servicii integrate și alternative pentru educație și intervenție timpurie, creșterea gradului de cuprindere și menținerea în sistem a elevilor. Programul are o valoare totală de 100 milioane euro.

e) Creșterea capacității instituționale pentru elaborarea și gestionarea proiectelor. Îmbunătățirea capacității instituționale este strâns legată de asigurarea unui grad ridicat de absorbție a fondurilor europene. Aceasta presupune formarea cadrelor în domeniul managementului privind elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor în vederea absorbției fondurilor comunitare. În acest sens vor fi alocate până în anul 2008 15 milioane de euro.

f) Susținerea în manieră integrată a educației, cercetării și inovării. Evoluția domeniului cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării este marcată de schimburi de referință datorate contextului politic generat de integrarea României în Uniunea Europeană. În acest sens avem în vedere: angajamentul asumat prin Documentul de poziție pentru capitalul „Știință și cercetare”, realizarea unei finanțări adecvate a sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare precum și alinierea treptată la politica Uniunii Europene prin care, conform strategiei stabilite la Consiliul European de la Lisabona din anul 2000, este recunoscut rolul esențial al cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pentru creșterea competitivității economice. În acest sens Partidul Național Liberal susține majorarea cheltuielilor pentru cercetare în PIB până la 1% la orizontul anului 2010. În ceea ce privește modificările structurale din învățământul universitar va necesară reformarea curriculei în concordanță cu cerințele pieței muncii și ținând seama de realitățile Pieței Interne și documentelor de politică industrială elaborate de către CE. În plus, universitățile vor trebui să își concentreze activitatea pe baze voluntare ca și institutele de cercetări care, la rândul lor vor trece în coordonarea universităților. Acest proces va duce la concentrarea și alocarea eficientă a resurselor și utilizarea competitivă a resursei umane. Este necesar ca România să își dubleze numărul de doctoranzi pentru a putea face față ritmului tehnologic din UE fiind clar că etapa actuală prin care trece România, de preluare de tehnologie, va fi depășită și se va intra în etapa creării de tehnologie și apoi producerii de cunoaștere.

III.3.3. Consolidarea piețelor financiare

În modul în care s-a definit modernizarea infrastructurilor, un rol important îl are modernizarea piețelor, între care piețele financiare joacă un rol determinant. **Legătura dintre consolidarea democrației și evoluția piețelor este evidentă, socotind chiar că piețele financiare, cu deosebire piața de capitaluri, constituie expresia cea mai elocventă a democrației economice.**

Piețele financiare românești sunt încă slab dezvoltate în comparație cu cele europene și de aceea este resimțită nevoia unei duble preocupări în materie a autorităților: creerea

cadrului optim pentru încurajarea și susținerea creșterii lor, dar și utilizarea acestora intensiv în interes public, ori de câte ori este nevoie și este posibil.

Din punct de vedere al cadrului normativ, vor continua preocupările de preluare a reglementarilor europene în materie. Acestea este util să fie completate de norme care să completeze cadrul normativ românesc, lacunar în ceea ce privește dreptul corporatist și produsele financiare moderne.

Preocuparea dominantă în UE referitoare la finanțarea societăților comerciale este în acest moment aceea a încurajării realizării acesteia prin emisiunea de acțiuni, în condițiile înăsprii regulilor cu privire la asigurarea împotriva riscurilor și adecvarea capitalului în domeniul bancar (Basel II). Aceasta va conduce neîndoios în Uniunea Europeană, ceea ce trebuie să se manifeste și în România, la reevaluarea importanței acordate piețelor de capital în contextul piețelor financiare.

Finanțarea prin piața de capital va trebui să fie o opțiune valabilă nu numai pentru companiile mari, care se califică din punct de vedere al criteriilor de listare, dar și pentru companiile în dezvoltare, care trebuie să se bucure de un context încurajator, inclusiv fiscal, pentru aceasta. Vor fi operaționalizate fonduri și finanțări de tip capital de risc, a căror acțiune este menită să premeurgă derularea ofertelor publice inițiale.

Pârghia de încurajare fiscală a investițiilor cetățenilor pe piețele financiare va fi valorificată în baza experienței în materie a țărilor dezvoltate. Gradul de încredere a investitorilor și siguranța a investițiilor acestora în societățile comerciale va fi, pe de altă parte, întărit de completarea legislației în domeniul guvernării corporatiste și de rezolvarea cu celeritate în justiție, în cadrul unor secții dedicate ce vor funcționa la instanțele comerciale, a litigiilor corporatiste.

Statul va trebui sa valorifice existența piețelor de capital prin dirijarea spre acestea a operațiunilor importante de privatizare, prin finanțarea unor importante lucrări de infrastructură prin piața de capital, prin aducerea instrumentelor emise de Ministerul Finanțelor Publice la Bursă de Valori.

Mari probleme sociale își pot găsi rezolvarea prin utilizarea creativă a pieței de capital, de la sistemul de pensii, prin utilizarea fondurilor de pensii administrate privat, la construcțiile de locuințe, în baza securitizării creditelor ipotecare și la despăgubirea persoanelor care au pierdut proprietățile, prin operaționalizarea unor mecanisme dedicate în cadrul pieței.

Pentru înțelegerea beneficiilor funcționarii pieței de capital, a investițiilor și finanțărilor realizate prin intermediul acesteia, va fi sprijinită desfășurarea la toate nivelurile a unor programe de învățământ privitoare la aceasta. Pe de altă parte, vor fi sprijinite derularea de programe care să urmărească atât conștientizarea publicului cu privire la avantajele utilizării pieței, dar și pentru evidențierea riscurilor investiționale, precum și cu privire la înțelegerea apărarea în fața comportamentelor neconforme sau reclamarea unor posibile fraude.

Un efect important de masă al creșterii importantei piețelor financiare în România și al implicării unui număr cât mai mare de cetățeni în operațiunile derulate pe acestea va fi

nu numai creșterea economică scontată și îmbunătățirea veniturilor oamenilor, dar și intrarea țării într-un alt stadiu de evoluție socio-economică, dar și politică, cea a capitalismului democratic. În această formulă, pe de o parte, publicului larg i se permite achiziționarea calității de proprietar al celor mai importante afaceri din țară, prin cumpărarea de acțiuni la Bursă, iar pe de altă parte cele mai importante inițiative antreprenoriale ale unor indivizi sau echipe înzestrați cu calități de inițiatori de afaceri sunt finanțate de publicul larg devenit partener.

În perspectivă, gradul de intermediere financiară va spori, în acord cu celelalte procese de modernizare. Capitalizarea bancară va fi comparabilă, ca mărime, cu produsul intern brut iar piața de capitaluri va trebui să ajungă la o capitalizare comparabilă cu o treime din produsul intern brut. Socotind procesele corelate, piața asigurărilor ar putea să ajungă până la un procent de cel puțin 10% din produsul intern brut. Astfel piețele financiare își pot îndeplini rolul lor de suport al dezvoltării.

III. 4. Dezvoltarea satului românesc

Agricultura românească trebuie scoasă din izolarea în care se află iar economia naturală, arhaică trebuie convertită către economie de piață. Corespondentul social al acestei acțiuni este integrarea satului în societatea românească. **Strategia PNL privind dezvoltarea rurală împletește elementul economic cu cel de natură social-culturală. Tentativa de a acționa doar pe plan economic, fără efortul de a schimba mentalitatea țaranului român și fără a spori gradul de civilizație a satului românesc, ar risca să fie sortită eșecului.**

Situația precară în care se află satul românesc constituie una dintre cele mai mari vulnerabilități ale societății românești față de provocările Uniunii Europene. **Suportul economic al modernizării satului românesc, în viziunea noastră, îl constituie deschiderea agriculturii către piață și organizarea ei pe baze capitaliste, ceea ce presupune și un efort de industrializare a agriculturii.** Iar suportul social al modernizării rurale îl constituie extinderea politicilor publice în mediul rural. Toate acestea constituie și o garanție a implicării active a României în politicile agricole comunitare.

III.4.1. Îndeplinirea angajamentelor privind politica agricolă comunitară

Conform Raportului de țară, elaborat de Comisia Europeană în 26 septembrie 2006, România intră în Uniunea Europeană fără activarea clauzelor sectoriale agricole. Ministerul Agriculturii finalizează în prezent crearea instrumentelor finanțării agriculturii din bani europeni după 1 ianuarie 2007. Cele două agenții de plăți subordonate Ministerului Agriculturii – Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, APIA (prin care se vor derula subvențiile europene) și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, APDRP (prin care vor veni fondurile structurale, adică banii pentru investiții în mediul rural) vor fi funcționale la 1 ianuarie 2007. În același timp trebuie menționat

faptul că fondurile SAPARD au fost angajate integral cu cinci luni înainte de data limită –1 ianuarie 2007. În același timp, Ministerul Agriculturii a înființat Departamentul de Administrare a Cotelor de Lapte care va gestiona cota anuală de 3,057 milioane tone de lapte de vacă pe care România va avea dreptul s-o comercializeze și a construit cele opt puncte de inspecție sanitar veterinar la frontiere necesare pentru derularea exporturilor românești de produse agroalimentare către Uniunea Europeană.

Odată create instrumentele finanțării agriculturii cu bani europeni, din primele luni ale anului 2007, Ministerul Agriculturii va stabili cu claritate criteriile pentru finanțarea agriculturii și dezvoltării rurale și tipurile de proiecte eligibile. În anul 2008, întreaga gamă de măsuri europene de finanțare a agriculturii și dezvoltării rurale va fi disponibilă pentru fermieri.

Finanțarea agriculturii prin intermediul politicii agricole comunitare necesită o armonizare a programelor de finanțare europeană și a programelor de finanțare națională. **Astfel, în armonizarea politicilor comunitare și a celor naționale, piața produselor agricole din România va fi susținută prin 4 tipuri de programe (două cu finanțare europeană, două cu finanțare națională) :**

- **SAPS** este sistemul de subvenționare a fermierilor pe suprafață. Anul 2007 va fi dedicat implementării efective a acestui sistem. 1,5 milioane de fermieri vor primi câte 50 euro/ ha în 2007, bani care vor veni de la Uniunea Europeană. Această sumă va crește treptat până în 2013, când va ajunge la nivelul mediu european;
- **Sprijinul Național Complementar** este programul național de sprijinire a culturilor agricole, prin care se vor finanța cu o medie de 55-60 euro/ ha principalele culturi agricole (grâu, porumb, floarea soarelui, rapiță, sfeclă de zahăr etc.);
- **Ajutoarele de Stat pentru Agricultură** este programul destinat în cea mai mare parte către sectorul zootehnic, ca subvenții pe cap de animal pentru susținerea producției de lapte și carne.
- **Mecanismele comerciale** finanțate din bani europeni, constau în principal în acțiuni de intervenție pe piață la principalele produse agricole (cumpărări sau vânzări de produse agricole pentru reglarea prețului) și în sprijin pentru export.

III.4.2. Creșterea investițiilor în agricultură

Deschiderea agriculturii către piață implică organizarea agriculturii pe baze capitaliste. **Aceasta presupune stimularea apariției fermelor familiale comerciale și dezvoltarea în mediul rural de unități industriale, care să ducă la ocuparea de forță de muncă. Convertirea către piață și industrializarea agriculturii românești sunt căile prin care se va putea produce integrarea în piața muncii a celor aproape trei milioane de persoane active dar care, în prezent, nu beneficiază de nici o formă stabilă de remunerare, salarială sau de altă natură.** Economia naturală cuprinde încă 90% din activitățile agricole, cu efecte importante asupra eficienței activităților agricole, asupra veniturilor bănești ale țărănimii și asupra veniturilor bugetare. În prezent, agricultura românească nu aduce bugetului decât circa 0,1-0,2% din PIB, în condițiile în care ea ar trebui să contribuie cu cel puțin 1-1,2%. **Dacă**

socotim totalitatea veniturilor bugetare care s-ar putea colecta din salarii, din profituri ori din circulația produselor, bugetul României pierde anual între 2 și 3 miliarde euro din cauza stării arhaice a agriculturii românești.

Pocetul de deschidere către piață (marketizare) a economiei românești este un proces de durată, care presupune mutații sociale, profesionale și de mentalitate, presupune investiții uriașe, care se ridică la zeci de miliarde de euro. Acest proces a fost deja inițiat de Partidul Național Liberal prin înlocuirea sistemelor tradiționale și ineficiente de subvenționare a agriculturii cu forme noi, direcționate pe susținerea fermelor comerciale și a unităților industriale de procesare. Împreună cu Programul SAPARD, în componenta privind susținerea fermelor și unităților de procesare, a fost derulat **Programul Fermierul** – primul program serios de investiții în agricultura românească demarat după 1989 – și care țintește capitalizarea gospodăriei țărănești tradiționale și transformarea ei în fermă familială activă pe piață. În anii 2005-2006, prin **Programul Fermierul**, circa 5.200 miliarde de lei vechi au fost acordați sub formă de credite, din bugetul Ministerului Agriculturii, pentru dezvoltarea unor afaceri în agricultură. Pentru 2007 și 2008, Ministerul Agriculturii a creat și va finanța **Programul SAPARD-ul românesc**. Este vorba de 1.35 miliarde RON, prin care vor fi susținute proiectele depuse la SAPARD și rămase fără finanțare europeană. De asemenea, în perioada următoare, Ministerul Agriculturii va promova noi programe pentru dezvoltarea investițiilor în agricultură, precum: **Programul LEADER**, prin care oamenii din mediul rural vor fi stimulați financiar și informațional să se asocieze, iar asociațiile astfel create vor avea acces la microfinanțări din bani europeni și naționali, **Programul Sectoarelor de Nișă** în care România are potențial (producția de lactate, eco-agricultura, sectorul producției de biocombustibili și viticultura), **Programul Animale de Rasă**, prin care se vor acorda credite pe termen lung, cu dobânzi accesibile acelor fermieri care cumpără animale pentru rasele de carne și lapte, **Programul de Investiții pentru Conformitatea Laptelui**, prin care va acorda credite pentru achiziția de aparate de muls automat, tancuri de răcire, motocositoare, grupuri electrogene.

Un aspect important privind susținerea investițională a agriculturii în constituie extinderea piețelor financiare în mediul rural. Deja, prin intermediul programelor în curs de derulare – SAPARD, Fermierul, sistemul bancar românesc începe să fie implicat în creditarea agriculturii, împreună cu fondurile de garantare pentru creditul rural. În același sens, Ministerul Agriculturii va promova **Casa de Credit Rural** ca instrument accesibil de finanțare a nevoilor curente ale agriculturii. În anii 2007-2008, va fi creată infrastructura la nivel județean și se va finanța începerea activității.

III.4.3. Dezvoltarea rurală

Primul aspect important, în ce privește modernizarea de ansamblu a satului românesc îl constituie finalizarea retrocedării proprietății funciare. Pachetul legislativ Proprietate - Justiție (legea 247/ 2005) a permis revendicarea integrală a terenurilor agricole și forestiere confiscate în perioada comunistă. În baza acestei legi au fost depuse cereri de retrocedare pentru circa 1 milion de hectare terenuri agricole și

2 milioane de hectare terenuri forestiere. Peste 60% din cererile de retrocedare depuse au fost deja soluționate de comisiile. A fost înființată, de asemenea, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților (ANRP), care supraveghează activitatea de retrocedare și verifică sesizările cetățenilor.

Cea de-a doua temă importantă este aceea a dezvoltării relațiilor de piață și a formelor asociative. Capacitatea de dezvoltare a agriculturii românești depinde foarte mult de reușita creării unei piețe agricole organizate și a unor asociații de fermieri aflate în strânsă legătură cu piața. Ministerul Agriculturii va stimula dezvoltarea formelor asociative în agricultură prin Programul de Recunoaștere și Finanțare a Grupurilor de Producători. Fermierii care se asociază vor fi primi sprijin financiar pentru constituirea asociației, vor fi recunoscuți prin act normativ de către minister și vor avea acces la programe de finanțare specifice.

Cea de-a treia temă care, ca și primele două, are în vedere crearea unui nou tip de mentalitate pentru producătorii agricoli este introducerea principiilor manageriale în activitățile agricole. Fermierul român și agricultura românească vor beneficia de un sistem complex de informații, atât în ceea ce privește tendințele de piață și noile tehnologii agricole, cât și în ceea ce privește fiecare fermă din România. SIAS (Sistemul Informațional pentru Agricultură și Silvicultură) este un program al Ministerului Agriculturii prin care vom avea o evidență generală și complexă a informațiilor despre fermele și proprietățile agricole și silvice din țară. **Ministerul Agriculturii va demara în 2007, ca cel mai important punct al creării SIAS, realizarea cadastrului general unic în România și a intabulării proprietăților funciare.** De asemenea Ministerul Agriculturii va înființa și va finanța instituția Camerelor Agricole, cu funcții multiple, de interfață pentru fermieri și piața agricolă, de consultanță agricolă, de centru de perfecționare agricolă și silvică. Camerele Agricole, care vor ajunge până la nivel de comună, vor fi principala cale pentru asigurarea unei informații corecte pentru fermieri referitoare la agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală.

Particularitatea României în UE-27 va fi în mod limpede procentajul populației care trăiește din agricultura de subsistență, în condițiile generale de productivitate redusă a sectorului agricol din România. **Marea provocare a României este prin urmare aducerea majorității producției agricole în sfera pieței și diversificarea economiei rurale până la nivelul la care agricultura nu va mai constitui sursa principală de existență a satului, concomitent cu atragerea populației rurale în sfera muncii salariate și a economiei agricole fiscalizate.**

Dezvoltarea mediului rural se bazează pe consolidarea puternică a clasei fermierilor (cu ajutorul căreia va crește rapid producția agricolă destinată pieței), pe creșterea accelerată a numărului de inițiative private în sectorul serviciilor și al industriei agro-alimentare (pentru reorientarea forței de muncă agricole și creșterea valorii adăugate a producției agro-silvice) și pe investiții masive în infrastructura rurală și de fermă (în scopul creșterii standardului de viață și muncă la țară).

Politicile economice liberale, bazate pe încurajarea fermei familiale și deschiderea satului către întreprinderea non-agricolă, vor fi dublate de stimularea participării sociale și întărirea spiritului comunitar din mediul rural. În paralel cu această acțiune dusă în planul evoluției mentalităților, al cultivării formelor asociative și a relațiilor de piață, dezvoltarea rurală presupune un proces amplu de modernizare a infrastructurii rurale, de la căile de comunicații și până la lăcașurile de cultură. În privința învățământului din mediul rural, Partidul Național Liberal s-a angajat, prin programul de guvernare, pentru alocarea, pe perioada mandatului, a unei sume de 200 milioane de euro pentru susținerea învățământului în mediul rural. Această sumă a fost deja alocată în 2006, urmând ca pe perioada mandatului, suma alocată să depășească jumătate de miliard de euro. Programul de reabilitare a lăcașurilor de cultură de la sate dispune de o finanțare de 100 milioane de euro. Peste un miliard de euro vor fi alocate programului „Poduri și podețe” destinat exclusiv infrastructurii din mediul rural. **Totalul finanțărilor pentru sistemele de educație, sănătate, cultură și infrastructură fizică din mediul rural vor fi, în perioada 2006-2008 de peste două miliarde de euro.**

Odată cu integrarea efectivă în Uniunea Europeană, România va deveni mai activă în formularea unei Politici Agricole Comune apropiată intereselor ei, prin promovarea de programe pe termen lung pentru susținerea unei dimensiuni moderne a formelor de viață rurale, pentru valorificarea economică echilibrată a zonelor montane și a Deltei Dunării, pentru promovarea agriculturii ecologice, a produselor tradiționale și a producției de biocombustibili.

Toate aceste obiective sunt menite să transforme mediul rural și mica gospodărie țărănească. Din formă de subzistență, agricultura trebuie să devină o formă de acumulare. Țăranul devine fermier și participă, astfel, la jocul pieței. În acest fel el iese din starea de resemnare și pasivitate. Eșecurile repetate în ce privește depășirea propriei stări de sărăcie și starea de necomunicare cu autoritățile politice au sedimentat această stare de „neajutorare dobândită”. Starea de pesimism și de neîncredere din mediul rural și care favorizează opțiunile paternaliste va fi, astfel, înlocuită cu o stare activă, de implicare.

III. 5. Definirea strategică a rolului și poziției României în cadrul Uniunii Europene

România trebuie să aibă o contribuție activă și semnificativă la consensul și acțiunea comunitară și la promovarea obiectivelor comune ale statelor membre. Reputația pe care trebuie să o dobândească România, prin stabilirea unor relații de colaborare și încredere cu celelalte state membre, trebuie să ducă la recunoașterea acesteia ca un stat capabil nu doar să aplice deciziile comunitare, dar să le și influențeze.

Elaborarea orientărilor de politică externă post-aderare reprezintă un exercițiu necesar de definire a profilului, așteptărilor, valorii adăugate a României în interiorul Uniunii Europene. Aceste orientări sunt în deplină consonanță cu programul de guvernare și

cu strategiile sectoriale existente și se constituie ca un segment al strategiei politice naționale post-aderare.

Interesul prioritar al României îl reprezintă modernizarea, stabilitatea, prosperitatea și dezvoltarea, într-o Europă unită care, în parteneriat cu SUA, va fi promotoare a unei lumi pașnice, stabile, în care valorile democratice, supremația legii, buna guvernare și dezvoltarea constituie reperele marilor procese de transformare și evoluție.

III.5.1. Obiectivele strategice ale politicii externe a României, în etapa post-aderare

Odată cu integrarea în Uniunea Europeană politica externă a României va fi pusă în fața necesității de a-și redimensiona unele priorități și a stabili noi obiective. Principiile care vor călăuzi activitatea diplomației române vor fi echilibrul, coerența și pragmatismul, pe baza unui set flexibil de parteneriate și alianțe tematice.

În mod cert consolidarea construcției europene și îndeplinirea angajamentelor UE în materie de extindere simultan cu strângerea legăturilor transatlantice ca instrument esențial de gestionare a realității lumii globalizate rămân constante ale României.

De asemenea România va contribui într-un mod activ, substanțial și diversificat la securitatea euro-atlantică și internațională, cu accent pe stabilizare și reconstrucția post-conflict. O prioritate va rămâne aplicarea unei politici de vecinătate care să transforme țările acoperite de Politica Europeană de Vecinătate (ENP) și riverane Mării Negre, în special Republica Moldova, dar și cele din Asia Centrală, într-un veritabil cerc de prieteni ai UE. În același sens se va sprijini concretizarea perspectivei europene a Balcanilor de Vest.

În ceea ce privește Federația Rusă se caută dezvoltarea unei relații pragmatice cu bazată pe interese comune și guvernată de spiritul raporturilor existente între Bruxelles și Moscova.

În contextul globalizării se va acorda interes dezvoltării de relații consolidate cu puterile globale emergente, identificării nișelor și valorificarea oportunităților de politică externă în spațiul Orientului Mijlociu reșezării relațiilor cu America Latină, Africa și Asia de Sud și Sud-Est în funcție de politica deja conturată la nivel comunitar față de acestea.

În termeni generali se va căuta convertirea, inclusiv prin demersuri de politică externă, a oportunităților economice deschise de aderarea la UE în dividende palpabile pentru cetățenii români, promovarea consecventă a democrației și a drepturilor omului, a valorilor europene în general. De asemenea se va promova dialogul între culturi și civilizații, imaginea României prin cultură, utilizând mecanismele diplomației publice și culturale. O atenție specială va fi acordată continuării proceselor de întărire a relațiilor cu românii de pretutindeni, în special cu diaspora recentă din statele membre UE și toate comunitățile românești din statele vecine inclusiv prin modernizarea serviciului consular românesc.

UE și partenerii europeni. România consideră că este necesară continuarea procesului de ratificare a Tratatului constituțional de către statele membre. România

va sprijini inițiativele care vizează implementarea de proiecte care aduc rezultate concrete în domenii specifice, de natură să amelioreze contextul european și să maximizeze sprijinul pentru proiectul constituțional: energie, Politica Externă și de Securitate Comună (PESC), cercetare, cooperare în învățământul superior, migrație, intervenție în caz de catastrofe naturale, poliția de frontieră comună.

În planul PESC și al relațiilor externe ale UE, inițiativele proprii se vor concentra în special pe domeniile în care România are o expertiză mai mare (energie, transporturi, frontiera externă).

Cooperarea transatlantică, singura cale acceptabilă pentru România va fi aceea de a consolida parteneriatul transatlantic în toate componentele lui și de a menține/aprofunda instituțiile și mecanismele transatlantice.

Pe plan bilateral, interesul României este de a consolida parteneriatul cu SUA, inclusiv prin adâncirea componentei economice. România este interesată de aderarea la programul **Visa Waiver** și se va coordona cu UE astfel încât acesta să se extindă asupra tuturor statelor membre.

Ca stat membru al UE, România va putea acționa în cadrul organismelor comunitare pentru o parcurgere cât mai rapidă a Procesului de Stabilizare și Asociere de către statele **Balkanilor de Vest**, precum și pentru realizarea, pe cât posibil, a unei „foi de parcurs” pentru integrarea acestora în UE.

Tema protecției minorităților române din Balcani va fi poziționată din ce în ce mai mult în contextul angajamentelor statelor din regiune de a adopta și a implementa normele europene în materie de minorități. România va lua parte de o manieră activă la dezbaterile asupra extinderii ulterioare a Uniunii; Poziția României cu privire la acest aspect este în linie cu poziția dominantă în UE – capacitatea de absorbție este văzută ca element al pregătirii interne a Uniunii pentru extindere.

Paralel cu această dimensiune, România își propune să fie activă în **procesul de remodelare a formatelor de cooperare regională**, dat fiind rolul acestor structuri în susținerea obiectivului apropierei de UE (restructurarea Pactului de Stabilitate, încercările de instituționalizare a SEECP, extinderea CEFTA).

Regiunea **Mării Negre** constituie, pentru România, o prioritate de prim rang. Regiunea are un potențial deosebit în ceea ce privește identificarea soluțiilor pentru unele din problemele fundamentale ale Europei, precum lupta împotriva terorismului, securitatea și diversificarea energetică, consolidarea instituțională și extinderea comunității democratice.

Obiectivul strategic al României este de a face din UE un actor la Marea Neagră și contributor esențial la realizarea acestui spațiu, prin definirea, pe termen mediu, a unei dimensiuni pontice a UE.

Unul din obiectivele fundamentale ale României este apropierea **Republicii Moldova** de UE, pe două paliere: instituțional și economic. Instituțional, România va sprijini încheierea unui nou acord de cooperare UE-Rep. Moldova, având ca model acordul similar cu Ucraina.

Interesele României față de **Rusia** sunt convergente cu obiectivele UE - o „Rusie modernă, stabilă și democratică”. Totodată, dorința României de îmbunătățire și consolidare a dialogului politic este potențată de necesitatea dezvoltării relațiilor în domeniul economic și comercial, a creșterii exporturilor românești pe o piață cu un potențial considerabil, însă neglijată după '89.

Consolidarea relațiilor cu puteri globale emergente; Grupul-țintă prioritar este constituit din Japonia, China, India și Brazilia, la care se adaugă țări puternic industrializate precum Coreea de Sud, Mexic, Chile și Australia. În relațiile cu aceste țări se va urmări în primul rând dinamizarea comerțului bilateral și creșterea investițiilor, în paralel cu dezvoltarea dialogului politic și a relațiilor culturale.

Strategia României în **regiunea Orientului Mijlociu** asociază promovarea intereselor noastre economice prioritare cu îndeplinirea obiectivelor de politică externă, printre care cel de primă importanță este integrarea fără sincope în Uniunea Europeană.

Principalele orientări politice în viitor vor fi:

- Consolidarea punților de dialog politic cu țările arabe stabile, care dețin un rol important pe scena regională și menținerea unui dialog politic cu țările sensibile din regiune.
- Pregătirea participării la programele de stabilizare și reconstrucție din regiune în complementaritate cu prezența militară și civilă românească în unele puncte fierbinți.
- Crearea unor alternative strategice pentru aprovizionarea cu gaze naturale a României.
- Intensificarea inițiativelor în sfera diplomației publice și a dialogului între civilizații

Asia Centrală Interesul României va fi unul preponderent economic, axat pe dinamizarea comerțului cu Asia Centrală și pe accesul la resursele de hidrocarburi.

Beneficii pentru cetățenii României.

Dezvoltarea economică constituie domeniul cheie în care România trebuie să facă eforturile necesare pentru a beneficia la maxim de integrarea în piața comună.

- Un element important al strategiei se referă la sporirea competitivității economiei și la dezvoltarea și modernizarea infrastructurii necesare pentru **investiții**. Creșterea în continuare a volumului investițiilor străine este esențială pentru asigurarea unui dinamism accentuat al productivității și recuperării decalajului față de statele membre UE.
- Creșterea eficienței și accesibilității serviciilor din **infrastructură** reprezintă atât un factor de creștere economică, cât și unul foarte important de atragere a investițiilor străine.

România, în virtutea poziției sale geografice și a mărimii sale, este, în ultimul timp, loc de stabilire a cartierelor regionale ale mai multor companii multinaționale. Această tendință va trebui încurajată, printr-un set de politici sectoriale (fiscale, economice, de politică externă).

- Referitor la **problematika energetică**, România intenționează să-și valorifice atu-urile de care dispune în domeniu, precum: situarea geografică, calitatea de viitor membru al UE, capacitate de rafinare ridicată, potențial pentru export de utilaje și de energie electrică.

În domeniul **IT**, există astfel potențial pentru ca firmele românești de profil să-și extindă activitatea în exterior.

- **Promovarea capitalului românesc**; companiile autohtone își vor putea extinde activitatea în zone precum Balcanii sau regiunea Mării Negre, de aceea acestea vor beneficia de întregul sprijin al diplomației românești și al instituțiilor responsabile pe plan intern.

- Cel mai important partener comercial al României este Uniunea Europeană, cu peste 2/3 din volumul **comerțului exterior**. Piața Internă va rămâne cel mai important spațiu unde produsele românești își vor găsi consumatorii. Creșterea economică așteptată pentru următorii ani trebuie să ducă și la dinamizarea comerțului cu alte zone ale lumii. Zonele-țintă în afara UE sunt: America de Nord, regiunea Mării Negre, spațiul CSI, Balcanii de Vest, Orientul Mijlociu și piețele emergente (China, India).

În cadrul **Organizației Mondiale a Comerțului**, România va fi reprezentată de Comisia Europeană, care negociază în numele statelor membre. Un obiectiv important de politică externă, în plan multilateral, îl reprezintă dezvoltarea și intensificarea relațiilor cu **OCDE** în vederea admiterii României în această organizație.

- Obiectivul general al politicii naționale în domeniul **cooperării internaționale pentru dezvoltare** este sprijinul acordat statelor beneficiare în vederea aplicării strategiilor individuale de dezvoltare și, într-un sens mai larg, susținerea obiectivelor definite de comunitatea internațională pentru asigurarea prosperității și dezvoltării la nivel global exprimate prin „Declarația Mileniului”.

- Dinamizarea **relațiilor cu românii de pretutindeni**, păstrarea identității lor naționale și culturale rămâne, la rândul ei, o prioritate a politicii externe.

Pe de altă parte, acolo unde este cazul, România se va consulta cu alte state aflate într-o situație similară, pentru a promova, la nivel comunitar, măsuri suplimentare care să faciliteze cooperarea cu state și regiuni aflate dincolo de granița externă a UE.

- În relațiile bilaterale cu statele vecine vor fi promovate standarde europene pentru drepturile etnicilor români de pretutindeni. Va fi dezvoltat un pachet de programe care vizează, cu precădere, elementele de bază pentru păstrarea identității și specificității naționale, îndeosebi pentru tineri. Accentul va fi pus pe promovarea limbii române, în școală, în biserică și în alte contexte culturale specifice.

- **Domeniul consular** este probabil unul dintre domeniile în care aderarea la UE va avea cel mai mare și mai rapid impact asupra serviciului extern; libertatea de mișcare în spațiul comunitar, creșterea presiunii migraționiste asupra României.

În aceste condiții, sunt preconizate următoarele direcții prioritare în domeniul consular:

- redimensionarea serviciului consular, în sensul creșterii de personal;
- pregătirea și formarea consulilor, inclusiv prin schimburi de experiență;
- ameliorarea dotărilor consulatelor României și măsuri de securitate sporite;
- actualizarea procedurilor în conformitate cu noile obligații prevăzute prin Tratat față de celelalte state membre);

- pe termen mediu, în contextul pregătirilor pentru aderarea la spațiul Schengen, vor fi necesare ajustări atât în ceea ce privește politica României față de vize, cât și ale schimbului de informații cu celelalte state membre.

III.5.2. Definirea strategică a rolului și poziției României în cadrul UE

Realitățile actuale ale Uniunii Europene artă că între 50 și 80% din totalitatea actelor legislative în vigoare în statele membre sunt de origine comunitară iar cca. 80% dintre prevederile unei politici sunt convenite înainte de a intra în sfera propriu-zisă a deciziei. Pe de altă parte creșterea numărului de statele membre (de cinci ori) de la înființarea UE reduce considerabil predictibilitatea deciziilor comunitare și slăbește deopotrivă impactul legislativ iar dinamica alianțelor ad-hoc, conduse de interese punctuale, promovează abordarea interguvernamentală în detrimentul celei comunitare. În acest context, cea mai bună abordare a poziționării României va urmări: valorizarea punctelor comune și căutarea pozițiilor de compromis, participarea activă și eficientă la toate procesele formale/informale la nivel comunitar/interguvernamental, și soluționarea problemelor interne, în același timp și în corelare cu preluarea reformelor comunitare.

În plus, **România va trebui să aibă inițiative proprii la nivel comunitar** și să se remarce printr-o poziție pro-activă atât prin formularea de propuneri noi (de ex. inițierea unui program european destinat rromilor – aceștia fiind o problemă europeană și nu una națională), precum și prin diseminarea unor inițiative românești de succes (de ex. implementarea protocolului de la Kyoto, modelul de integrare a minorităților etnice, altele decât cea rroma). România va promova o orientare a Uniunii spre exterior, spre provocările globalizării, în vederea construirii unei Uniuni dinamice, capabile de adaptare, unitare și puternice în toate domeniile: economic, relații externe și securitate.

În logica dinamică a procesului de luare a deciziilor la nivel comunitar, statele membre sunt interesate să cunoască evaluarea și poziția oficială a României față de marile teme europene. Acest lucru va permite anticiparea unor alianțe în vederea promovării poziției României la nivel comunitar. Astfel **România, un ferm susținător al Tratatului constituțional** pe care l-a ratificat deja prin Tratatul de aderare, consideră că este necesară continuarea procesului de reflecție și de ratificare a Tratatului constituțional de către statele membre.

În același timp, România este conștientă de necesitatea fluidizării procesului decizional astfel încât să se asigure funcționarea eficientă a Uniunii. **România se va asocia grupului de statele membre care promovează implementarea de proiecte cu rezultate concrete** în domenii specifice: energie, PESC, cercetare, cooperare în învățământul superior, migrație, intervenție în caz de catastrofe naturale, poliția de frontieră comună.

În ceea ce privește problematica extindere vs. aprofundare, având în vedere faptul că, la nivelul Uniunii, se constată mai degrabă tendința de amânare a extinderii UE27, poziția României față de extinderea UE va fi una rezervată. România nu urmărește să

blocheze aderarea statelor candidate UE, dar susține respectarea cu strictețe, de către acestea, a tuturor condițiilor impuse, condiție necesară pentru asigurarea unei consolidări instituționale a Uniunii. **Obiectivul României este de a contribui la stabilirea unui nou consens în rândul statele membre asupra viitorului proces de extindere**, plecând de la premisa unității și a capacității de funcționare a UE. Astfel, România va promova necesitatea unei etape preliminare de aprofundare a integrării UE27, înaintea unui nou val de extindere.

În prezent, nimeni nu poate fi sigur dacă UE evoluează către un sistem în care statele membre rămân principalii actori sau dacă UE merge în direcția unui anume tip de model federal. Din acest punct de vedere **România trebuie să aibă o abordare clară în ceea ce privește problematica metodei interguvernamentale vs. metoda comunitară**. Ambele metode oferă oportunități. În timp ce prima se bazează pe administrații naționale puternice, eficiente, capabile să producă rezultate acolo unde Comisia Europeană nu are expertiză sau competențe, a doua presupune partajarea suveranității, respectiv, transferul unor competențe de la nivel național la cel supranațional, al instituțiilor comunitare.

O problemă care va trebui să-și găsească **o corectă abordare este cea care privește politica agricolă comună**. Având în vedere tendința de liberalizare a comerțului cu produse agricole, dar și ponderea mare a agriculturii în PIB-ul României (12%; în plus, peste 40% din populația țării trăiește în mediul rural) țara noastră va avea nevoie să își fundamenteze punctul de vedere viitor.

În ceea ce privește **reforma bugetului comunitar** România înțelege necesitatea reformei acestuia astfel încât Uniunea Europeană să poată funcționa eficient cu 27 de membri. Trebuie să se asigure o structură bugetară modernă și flexibilă care să permită Uniunii îndeplinirea angajamentelor politice asumate și să răspundă provocărilor viitoare, interne și externe (inclusiv cele generate de diferențele de dezvoltare într-o Uniune extinsă). În plus, bugetul comunitar trebuie să conducă la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Lisabona.

Una dintre cele mai importante preocupări ale UE, **ameliorarea cadrului comunitar de reglementare**, va trebui să își găsească un punct de vedere pentru a favoriza și facilita accesul companiilor românești la Piața Internă, România va susține impunerea unui cadru comunitar de reglementare flexibil, ușor aplicabil, care să contribuie la înlăturarea obstacolelor în calea exercitării celor patru libertăți fundamentale.

Având în vedere recente evoluții din domeniul energiei, și în special în domeniul gazelor naturale **România va susține eforturile UE de formulare a unei politici energetice comune**. În acest sens, România recunoaște importanța dimensiunii externe a politicii energetice și necesitatea ca UE să vorbească cu o "singura voce" pe scena mondială.

III.5.3. Participarea activă și eficientă la elaborarea și implementarea politicilor UE

Coordonarea internă a afacerilor europene constituie o condiție pentru prezența eficientă a reprezentanților României la negocierile zilnice care se desfășoară în cadrul instituțiilor comunitare de la Bruxelles – grupuri de lucru ale Consiliului UE, reuniuni ale COREPER, reuniuni cu Comisia Europeană sau întâlniri cu comisiile de specialitate ale Parlamentului European.

Pregătirea participării la reuniunile grupurilor de lucru de la nivelul Consiliului UE, analizarea fluxului de informație și stabilirea măsurilor de implementare sau de reacție rapidă presupun un grad ridicat de coordonare, cu niveluri de arbitraj și decizie bine definite. În egală măsură, trebuie construite și dezvoltate (acolo unde nu există), relații de colaborare și încredere cu omologii din Statele Membre și cu funcționarii Comisiei și ai celorlalte instituții comunitare.

România trebuie să dezvolte un mecanism de coordonare în domeniul afacerilor europene care să pregătească decizia politică, în condițiile în care “afacerile europene” acoperă cvasi-totalitatea problematicii “interne”.

Spre deosebire de pregătirea de pre-aderare, rolul centrului de decizie politică urmează să treacă din registrul de simplă „contabilizare” în registrul deciziei politice strategice și a monitorizării acesteia.

Alte condiții de funcționare eficientă a mecanismului de coordonare:

- Asigurarea structurii de coordonare cu personal înalt calificat și experimentat în domeniul afacerilor europene (inclusiv în procedurile de lucru la nivelul instituțiilor comunitare);
- Responsabilii în domeniul afacerilor europene vor avea putere de decizie, astfel încât coordonatorul național să se poată concentra exclusiv asupra procesului de coordonare și asupra problemelor sensibile de ordin politic;
- Crearea unui cadru formal de consultare pentru asigurarea implicării active a sectorului non-guvernamental, al celui de afaceri și a altor actori de pe scena publică internă pentru a asigura legitimitatea pozițiilor României.

Modul de funcționare al sistemului de coordonare a afacerilor europene va respecta principiul subsidiarității și va acorda un rol important Parlamentului României. În perioada imediat următoare momentului aderării Parlamentul va trebui să-și asume un rol de coordonare în cadrul procedurii de scrutiny (control parlamentar, procesul de examinare activă a proiectelor de politici și acte comunitare), prin Comisia pentru Afaceri Europene și comisiile de specialitate. Astfel, în urma informărilor regulate din partea Guvernului, Parlamentul va face o selecție timpurie a documentelor UE pe care urmează să le examineze și își va exprima opinia față de cele mai importante dintre acestea. În plus, Comisiile de Politică Externă vor putea avea un rol important în

exercitarea procedurii de scrutiny pe pilierul 2, Politica Externă și de Securitate Comună.

III. 6. Creșterea competitivității societății românești în context european

Prin îndeplinirea tuturor acestor obiective, România va căpăta un profil de țară europeană, clar și pregnant, bazat pe cel puțin două componente esențiale: identitatea culturală națională și produsele economice specifice, atractive pentru piața europeană.

Creșterea, în acest fel, a competitivității societății românești în context european, va permite **atingerea obiectivelor de convergență reală între România și Uniunea Europeană**, exprimate în primul rând de diminuarea decalajelor în ce privește indicatorii nivelului de trai și ai puterii de cumpărare a veniturilor.

Stabilirea tuturor acestor obiective și a direcțiilor de acțiune în vederea atingerii lor au ca principal țel creșterea bunăstării românilor, prin consacrarea libertăților individuale și prin fructificarea dreptului la liberă inițiativă.

Chiar dacă orizontul de timp, anume anul 2020, pare îndepărtat, trebuie să avem în vedere că efectele politicilor liberale cuprinse în strategie se produc pe întreg parcursul acestui efort de modernizare și că ameliorarea condițiilor de viață ale românilor va fi un proces continuu, cu rezultate vizibile în ce privește veniturile populației și indicatorii nivelului de trai inclusiv pe orizonturi de timp mai apropiate. **În perioada 2004 – 2010 produsul intern brut va crește mai mult decât de la simplu la dublu, ajungând la 7500 euro/loc. Potrivit estimărilor noastre, în anul 2020, produsul intern brut pe locuitor ar putea să ajungă între 12 000 - 15 000 euro/locuitor.**

Aceste cifre își au o reflectare în ce privește veniturile populației. **Evaluările noastre indică faptul că în anul 2010 salariul mediu net poate depăși 400 euro, ceea ce înseamnă o creștere corespunzătoare a salariului minim cu până la 150 – 180 de euro. În anul 2020, cu un salariu mediu de circa 1000 de euro, condiția muncitorului român va fi mult îmbunătățită iar odată cu intrarea în plată a fondurilor private de pensii, pensia medie se poate situa la nivelul de 60-80% din salariul mediu.**

În perioada menționată vulnerabilitățile societății românești, care se manifestau în momentul demarării procesului de integrare, adică în anul 2000, vor fi înlăturate. Vulnerabilitățile privind calitatea mediului economic pot fi considerate deja depășite. În ce privește sustenabilitatea fiscală, orizontul de timp pentru compatibilizarea cu configurațiile bugetare ale statelor europene, în primul rând în ce privește dimensiunea veniturilor ca pondere în PIB, este de 2010. În ce privește chestiunile ce țin de dezvoltarea satului românesc, de sistemele de asigurări sociale și de competitivitatea economică, acestea sunt procese structurale care necesită perioade mai îndelungate.

Se poate socoti, însă, că în anul 2020 România va fi o țară modernă, mediu dezvoltată, un stat deja puternic al Europei.

Înlăturarea acestor vulnerabilități se face printr-o susținere financiară de mari proporții. În ce privește veniturile bugetare, ca pondere în PIB, ele pot crește până la 40-42%, prin lărgirea bazei de impozitare și în baza resurselor prezentate la capitolul privind strategia fiscală. Partidul Național Liberal va continua politica sa privind economia ofertei, ceea ce înseamnă susținerea în continuare a capitalului românesc și a inițiativei private și asigurarea unui ritm de creștere anuală a formării brute de capital fix în jur de 10-12% pe an. Nivelul investițiilor străine, în condițiile în care România a devenit deja o țară ospitalieră din punct de vedere investițional, ar putea să se mențină la un nivel de 60-80% din deficitul de cont curent, ceea ce înseamnă, pe ansamblul perioadei un volum investițional de cel puțin 120 miliarde euro. Capitalizarea pieței interne a fondurilor de investiții, prin dezvoltarea fondurilor de pensii administrate privat, a fondurilor de asigurări de sănătate private, a dezvoltării sistemelor de asigurări de viață și a creditului ipotecar, poate asigura o susținere investițională, la nivelul anului 2020 de până la 50 de miliarde de euro.

La acestea se poate adăuga un management curajos al datoriei publice. În acest moment, având în vedere nivelul scăzut al datoriei publice, are disponibilitatea de a atrage împrumuturi externe pentru dezvoltare de cel puțin 30 de miliarde de euro. În condițiile în care managementul deficitului bugetar și politica monetară permit acest lucru, Partidul Național Liberal consideră că atragerea de credite externe poate constitui o resursă importantă în susținerea proiectelor de modernizare în domeniul infrastructurii, al educației, al sănătății și al dezvoltării rurale.

România trebuie să-și recapete locul demn pe care îl merită printre statele lumii. O politică externă activă, însoțită, în plan intern, de un uriaș efort de modernizare, vor avea ca rezultat îmbunătățirea imaginii țării noastre.

„A doua modernizare a României” prezentată de Partidul Național Liberal este suportul strategic al procesului de modernizare a țării noastre în care fiecare cetățean este parte activă și beneficiar al transformărilor.

Noi suntem încrezători în viitorul țării noastre. Românii nu trebuie să mai simtă sărăcia ca pe ceva implacabil și nu trebuie să asocieze propria țară cu un spațiu al sacrificiului și al resemnării. Iar o imagine demnă și pozitivă a României în lume este suportul patriotismului și a mândriei de a fi român.

CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL DE REFERINȚĂ 2007-2013

Alocări financiare

Potrivit Perspectivelor Financiare 2007-2013 aprobate la Consiliul European din decembrie 2005, Statele Membre al căror VNB mediu pe locuitor în perioada 2001-2003 (PPS) este sub 40% din media UE 25 sunt îndreptățite să primească transferuri de Instrumente Structurale în valoare maximă de 3,7893% din PIB-ul lor.

Întregul teritoriu al României este eligibil în cadrul Obiectivului „Convergență”, având în vedere că PIB-ul pe locuitor (PPP) în toate regiunile NUTS II este sub 75% din media UE 25. România va primi finanțare și în cadrul Obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”, pentru acțiuni de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională.

Ca stat membru al cărui VNB pe locuitor (PPP) este sub 90% din media UE 25, România va beneficia de Fondul de Coeziune. Pentru a reflecta nevoile semnificative ale noilor State Membre cu privire la infrastructura de transport și de mediu, proporția Fondului de Coeziune a fost stabilită la o treime din alocarea financiară totală (Fonduri structurale plus Fond de Coeziune) pentru noile State Membre în perioada 2007-2013.

Luând în considerare decizia mai sus menționată a Consiliului European și pachetul financiar pentru 2007-2009 care însoțește Tratatul de Aderare a României la UE, Comisia Europeană a comunicat autorităților române, în august 2006, alocarea Fondurilor Structurale și de Coeziune pentru România, pe fiecare Obiectiv și pe fiecare an, pentru perioada 2007-2013, așa cum este ilustrat în Tabelul 1.

Prioritizarea

Defalcarea finanțărilor de coeziune pe Priorități Tematice și, în subsidiar, pe Programe Operaționale și pe Fonduri a fost stabilită pe baza mai multor factori:

- Stadiul de dezvoltare al economiei românești;
- Decalajele generale și sectoriale/regionale în comparație cu nivelurile UE;
- Integrarea Strategiei Lisabona revizuite în modelul de dezvoltare al României;
- Valoarea imensă a necesarului de investiții pentru infrastructura de bază;
- Nevoia de a spori competitivitatea economică;
- Corelarea sprijinului pentru creșterea competitivității cu dezvoltarea unor resurse umane suficiente și bine calificate;
- Costurile aferente conformării la acquis-ul comunitar după aderare (angajamentele de mediu, în special, implică un nivel înalt al costurilor, repartizate pe perioadele de tranziție convenite în cadrul negocierilor de aderare);
- Modelele de alocare a Instrumentelor Structurale folosite în UE, în special în noile State Membre, al cărui stadiu de dezvoltare este mai apropiat de situația existentă în România;
- Alocarea Fondului de Coeziune de 1/3 din anvelopa financiară.

Astfel, s-a făcut următoarea alocare indicativă a fondurilor UE pe Prioritățile Tematice ale CSNR:

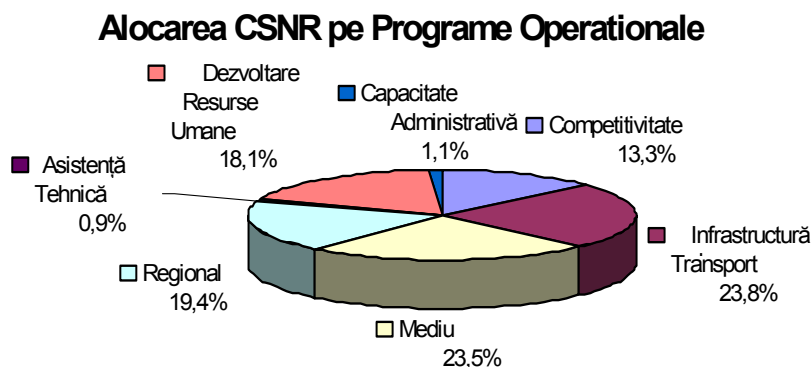
▪ Dezvoltarea Infrastructurii de Bază la Standarde UE	~60%
▪ Îmbunătățirea Competitivității pe Termen Lung a Economiei Românești	~15%
▪ Dezvoltarea și Folosirea mai Eficientă a Capitalului Uman din România	~20%
▪ Consolidarea unei Capacități Administrative Eficiente	~ 5%

Simularea impactului macroeconomic a relevat că această distribuție a Fondurilor Structurale și de Coeziune împreună cu cofinanțarea națională ar conduce la realizarea obiectivului global ale

CSNR, și anume o creștere suplimentară de 10% a PIB până în anul 2015, ca urmare a Fondurilor Structurale și de Coeziune.

Pe baza distribuției tematiche a finanțării și folosind aceeași fundamentare descrisă mai sus, Fondurile au fost alocate pe Programele Operaționale pe care România le-a pregătit pentru perioada 2007-2013. Tabelul 2 ilustrează distribuția resurselor UE pe Programe Operaționale în cadrul CSNR. Figura 1 arată distribuția procentuală a alocărilor CSNR pe Programe Operaționale.

Figura 1

Alocarea Lisabona

Potrivit prevederilor Art. 9(3) al Regulamentului CE nr. 1083/2006, statele care au aderat la Uniunea Europeană după 1 ianuarie 2004 sunt exceptate de la obligația de direcționare minim 60% din totalul Fondurilor Structurale și de Coeziune alocate Obiectivului Convergență, către promovarea competitivității și crearea de noi locuri de muncă și pentru atingerea obiectivelor Orientărilor Integrate pentru Creștere Economică și Creare de Locuri de Muncă 2005-2008.

Așa cum reiese și din Programul Național de Reformă, România s-a angajat să contribuie la atingerea obiectivelor Strategiei Lisabona. Această contribuție trebuie, însă, să aibă în vedere nivelul actual de dezvoltare al economiei românești și necesitatea absolută de a dezvolta infrastructura de bază în perioada 2007-2013, ceea ce presupune includerea în strategia de dezvoltare a unor acțiuni care nu sunt direct legate de Strategia Lisabona, conform listei incluse în Anexa IV a Regulamentului General. Având în vedere toate acestea, angajamentul asumat de Guvernul României prin Cadrul Strategic Național de Referință este de a orienta cel puțin 50% din totalul Fondurilor Structurale și de Coeziune aferente Obiectivului "Convergență" pentru perioada 2007-2013 către atingerea obiectivelor Lisabona.

Tabel 1

Fonduri Structurale și de Coeziune alocate României, pe Obiective și pe ani, în perioada 2007-2013
- Euro, prețuri curente -

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Convergență	830.134.320	1.215.884.555	1.654.845.782	1.997.008.836	2.154.259.932	2.319.190.285	2.489.289.974	12.660.613.684
Fond de Coeziune	444.944.443	638.417.107	858.507.216	1.030.210.429	1.109.470.097	1.192.582.076	1.278.291.660	6.552.423.028
Cooperare Teritorială	59.945.093	61.338.333	62.961.549	64.827.348	66.742.596	68.498.164	70.297.257	454.610340
TOTAL	1.335.023.856	1.915.638.995	2.576.314.547	3.092.046.613	3.330.472.625	3.580.270.525	3.837.878.891	19.667.647.052

Tabel 2

Tabel financiar CSNR – alocare anuală estimativă pe fonduri și pe programe operaționale
- Euro, prețuri curente -

CONVERGENȚĂ		Participare comunitară							
Program Operațional	Fond	Total	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
FEDR și FC									
Competitivitate economică	FED R	2.554.222.109	74.709.043	194.837.789	386.097.057	506.773.089	528.395.407	456.947.159	406.462.565
Transport	FED R+F C	4.565.937.295	308.090.115	441.348.842	603.105.515	718.406.119	774.298.450	830.470.875	890.217.379
	FED R	1.289.332.210	84.938.144	122.249.222	174.085.731	202.851.916	219.643.530	234.2634.24	251.300.243
	FC	3.276.605.085	223.151.971	319.099.620	429.019.784	515.554.203	554.654.920	596.207.451	638.917.136
Mediu	FED R+F C	4.512.470.138	311.9951.52	437.302.592	568.601.613	673.445.127	751.240.426	838.908.117	930.977.111

CONVERGENȚĂ		Participare comunitară							
Program Operațional	Fond	Total	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	FED	1.236.65	90.202.6	117.985.	139.114.	158.788.	196.425.	242.533.	291.602.
	R	2.195	80	105	181	901	249	492	587
	FC	3.275.81	221.792.	319.317.	429.487.	514.656.	554.815.	596.374.	639.374.
		7.943	472	487	432	226	177	625	524
Dezvoltare Regională	FED	3.726.02	330.168.	404.126.	441.135.	523.721.	556.767.	663.832.	806.269.
	R	1.762	339	047	485	833	943	914	201
Asistență Tehnică	FED	170.237.	16.979.3	18.401.3	20.977.5	24.775.5	27.568.4	30.463.1	31.072.4
	R	790	28	47	35	73	56	44	07
ESF									
Dezvoltarea Resurselor Umane	FSE	3.476.14	212.973.	330.141.	452.584.	538.429.	595.593.	666.5453	679.8762
		4.996	834	809	803	514	519	05	12
Capacitate Administrativă	FSE	208.002.	20.162.9	28.143.2	40.850.9	41.668.0	29.865.8	24.604.8	22.706.7
		622	52	36	90	10	28	47	59
TOTAL fonduri CSNR 2007-2013		19.213.0	1.275.07	1.854.30	2.513.35	3.027.21	3.263.73	3.511.77	3.767.58
		36.712	8.763	1.662	2.998	9.265	0.029	2.361	1.634
Total FEDR		8.976.46	596.997.	857.599.	1.161.40	1.416.91	1.528.80	1.628.04	1.786.70
		6.066	534	510	9.989	1.312	0.585	0.133	7.003
Total FC		6.552.42	444.944.	638.417.	858.507.	1.030.21	1.109.47	1.192.58	1.278.29
		3.028	443	107	216	0.429	0.097	2.076	1.660
Total FSE		3.684.14	233.136.	358.285.	493.435.	580.097.	625.459.	691.150.	702.582.
		7.618	786	045	793	524	347	152	971
FEADR		8,022,50	741,659,	1,023,07	1,319,26	1,236,16	1,234,24	1,235,53	1,232,56
		4,745	914	7,697	1,544	0,665	4,648	7,011	3,266
FEP		230,714,	15,127,5	22,157,0	30,156,2	36,391,4	39,257,0	42,262,5	45,362,3
		207	27	50	34	68	52	75	01

Alocările anuale din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit sunt incluse în scop informativ, în conformitate cu cerințele Regulamentului Consiliului nr. 1083/2006.